

Rapport 2025:5

Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete och upptäckta felaktiga utbetalningar

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna och gör uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen och av ärenden om återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program, samt av Arbetsförmedlingens utbetalningar av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vidare granskar vi Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om varning och avstängning från aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen och Försäkringskassans handläggning av ärenden om avstängning från sådan ersättning. Vi följer utvecklingen inom våra tillsyns-områden och tar de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Vi verkar för att Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist. Vi verkar även för att säkerställa att arbetslöshetsersättning betalas ut endast till de personer som är berättigade till det. Det gör vi bland annat genom att påtala de brister vi finner till de aktörer vi granskar, och Arbetsförmedlingen ska till regeringen och IAF redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att avhjälpa bristerna. När det gäller arbetslöshetskassorna får vi dessutom meddela erinringar och förelägga en arbetslöshetskassa att vidta åtgärder.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi bidrar även till att förtydliga regelverket genom yttranden till bland annat Högsta förvaltningsdomstolen.

Förord

IAF har i regleringsbrevet för 2024 fått i uppdrag att analysera åtgärder och resultat av de åtgärder som arbetslöshetskassorna har gjort för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024. IAF fick också i regleringsbrevet för 2025 ett uppdrag att undersöka och analysera felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna. I den här rapporten redogör vi för resultatet av dessa två uppdrag.

Företrädare för samtliga arbetslöshetskassor och Sveriges a-kassor har fått möjlighet att faktagranska kapitel 3, 4 och 5 i rapporten.

Granskningen har genomförts av Elisabeth Frid, Aime Eriksson, Anna Berg, Niklas Ottosson och Tomas Brandt. Rapporten föredrogs av Elisabeth Frid. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Jessica Idbrant och Mikaela Glod. Generaldirektören vid IAF har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 31 mars 2025

Mathias Wahlsten
Generaldirektör

Elisabeth Frid
Utredare

Sammanfattning

I den här rapporten svarar IAF på två återkommande regeringsuppdrag som vi får med anledning av förordning (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. I år har vi valt att redovisa uppdragen i en gemensam rapport för att kunna utveckla analysen av arbetslöshetskassornas kontrollarbete.

Hur har indikatorerna förändrats över tid?

IAF:s uppföljning visar att de upptäckta felaktiga utbetalningarna ökade mellan 2023 och 2024, medan andelen fel i förhållande till utbetald ersättning minskade något. Det finns inget som tyder på att arbetslöshetskassornas kontrollarbete försämrats.

Antalet stora återkrav har ökat över tid. I regel har de här felaktiga utbetalningarna upptäckts genom impulser från Skatteverket eller Försäkringskassan, eller genom kontroller av arbetsgivardeklarationer. Återbetalningsgraden har minskat över tid, och det tar nu längre tid att återfå 70 procent av de återkrävda beloppen jämfört med tidigare år. Vid stora återkrav är det vanligt att återbetalningar helt uteblir. Arbetslöshetskassorna polisanmäler alltid ärenden som lett till stora återkrav och har även möjlighet att driva in skulden med hjälp av kronofogden.

Vilka åtgärder har arbetslöshetskassorna vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024?

Arbetslöshetskassorna arbetar på flera sätt för att motverka felaktiga utbetalningar. Det handlar om förebyggande åtgärder och olika typer av kontroller. Under 2024 har arbetslöshetskassorna fortsatt att arbeta med kontroller mot arbetsgivardeklarationer. De arbetslöshetskassor som uppger att de gjort förändringar i sitt kontrollarbete under 2024, har till exempel justerat kontrollen mot tjänstepensioner för att få den mer träffsäker och utökat kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna. Flera arbetslöshetskassor uppger också att de har utökat sin internkontroll genom att göra fler kontroller av handläggningen. Andra exempel på genomförda åtgärder är informationsinsatser och förbättrad information i brev till ersättningsökande. Sveriges a-kassor och arbetslöshetskassorna har också fortsatt att utveckla automationer i handläggningssystemet under 2024.

De flesta arbetslöshetskassor arbetar i stort sett som året innan med att följa upp resultat av de åtgärder som de har genomfört. I enkäten svarade 16 av 24 arbetslöshetskassor att de inte har kunnat mäta resultaten av de åtgärder som de genomförde för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024.

Arbetslöshetskassorna uppger att den statistik de har tillgång till i dag ger dem begränsade möjligheter att följa upp hur effektivt kontrollarbetet är. Det statistikverktyg som arbetslöshetskassorna har idag behöver fortfarande utvecklas och anpassas till det nya handläggningssystemet.

På vilket sätt har genomförda regelförändringar påverkat arbetslöshetskassorna arbete med kontroller?

Antalet underrättelser från andra myndigheter med anledning av den nya lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet har enligt arbetslöshetskassorna ökat något, men det är framför allt innehållet i underrättelserna som har förändrats sedan införandet. Arbetslöshetskassorna får mer information i de underrättelser som de tar emot. Flera arbetslöshetskassor uppger att karaktären på underrättelserna har ändrats, vilket de kopplar till den nya lagen. Det handlar framför allt om att Skatteverket lämnar mer information i de underrättelser som de skickar. Reglerna i den nya lagen har dock inte påverkat de underrättelser som arbetslöshetskassorna skickar till andra myndigheter. Arbetslöshetskassorna bedömer att det funnits sekretessbrytande regler sedan länge, vilket gjort det möjligt att skicka den information de bedömt varit nödvändig redan tidigare.

Från och med 1 juli 2024 kan myndigheter och arbetslöshetskassor också få information om att arbetsgivardeklarationer har ändrats av arbetsgivaren. Skatteverket ska lämna ut uppgift om tidpunkten för ändringen eller tillägget och uppgiftens tidigare innehåll. Vid tidpunkten för intervjuerna framkom att arbetslöshetskassorna inte visste att de kunde få den här typen av information. De visste inte heller hur de skulle kunna ta del av ändringarna.

Enligt intervjuerna hade de nya föreskrifterna, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter och allmänna råd IAFFS 2024:1 om lämpligt arbete, inte fått någon större påverkan på den här typen av underrättelser från Arbetsförmedlingen.

Innehåll

1	Slutsatser och bedömningar	8
1.1	Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat medan beloppet har ökat	8
1.1.1	Stora återkrav har ökat de senaste åren och blir sällan återbetalda	9
1.2	Arbetslöshetskassornas åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024	10
1.2.1	Kontrollerna skiljer sig åt mellan arbetslöshetskassorna	10
1.2.2	Arbetslöshetskassorna kontrollerar inte alltid arbetsgivardeklarationerna vid förstagångsprövning	12
1.2.3	Kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna är viktiga i arbetet mot felaktiga utbetalningar	12
1.2.4	Informationsutbytet med myndigheter behöver utvecklas	13
1.3	Regelförändringar har gett arbetslöshetskassorna utökade möjligheter till kontroller under 2024	14
1.3.1	Arbetslöshetskassorna får mer information från andra myndigheter	14
1.3.2	Arbetslöshetskassorna bör säkerställa att kontroller görs mot alla relevanta och uppdaterade uppgifter från Skatteverket	15
1.4	Arbetslöshetskassornas uppföljning av kontroller behöver förbättras	15
2	Inledning	16
2.1	Syfte	17
2.2	Frågeställningar	17
2.3	Granskningens genomförande	17
2.4	Bestämmelserna om återbetalningsskyldighet	18
2.5	Definitioner av indikatorerna	19
2.5.1	Upptäckta felaktiga utbetalningar och återkrav	19
2.5.2	Uppskattning av de totala felaktiga utbetalningarna	20
2.5.3	Polisanmälningar	20
2.5.4	Kostnader för kontrollarbetet	20
2.6	Om kontrollerna mot arbetsgivardeklarationer, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	21
2.6.1	Ärendetyperna där det förekommer kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	21
3	Indikatorer för felaktiga utbetalningar	23
3.1	Förhållandet mellan felaktiga utbetalningar och utbetald ersättning	24
3.2	Upptäckta felaktiga utbetalningar	25
3.2.1	De flesta återkrav berodde på oriktiga uppgifter eller ej anmälda ändringar	26
3.2.2	Upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till utbetald arbetslöshetsersättning	27
3.2.3	Upptäckta fel i förhållande till totala felaktiga utbetalningar	27

3.3	Arbetslöshetskassornas polisanmälningar	28
3.4	Återbetalningar av felaktigt utbetald ersättning	30
3.5	Eftergift, avskrivning och god tro	31
3.6	Upptäckta felaktiga utbetalningar jämfört med kostnaden för kontrollarbetet ..	31
4	Arbetslöshetskassornas åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024.....	33
4.1	Arbetslöshetskassornas kontroller	34
4.2	Arbetslöshetskassorna kontrollerar mot arbetsgivardeklarationer.....	35
4.3	Arbetslöshetskassornas kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.....	37
4.3.1	Flest kontroller sker mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten och i samband med ansökan om ersättning	37
4.3.2	Arbetslöshetskassorna kontrollerar mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid nya ansökningar	39
4.3.3	Arbetslöshetskassornas kontroller som leder till återkrav	40
4.4	Arbetslöshetskassornas arbete med stora återkrav	42
4.4.1	Stora återkrav har mer än fördubblats 2020–2024.....	42
4.4.2	Stora återkrav blir sällan återbetalda	42
4.4.3	Orsaker till stora återkrav.....	43
4.5	Arbetslöshetskassorna har fortsatt utveckla automationer.....	44
4.5.1	Gemensamt utvecklade automationer	45
4.5.2	Utveckling driven av arbetslöshetskassorna	45
4.6	Arbetslöshetskassornas arbete med internkontroll	46
5	Hur regelförändringar bidrar till att motverka felaktiga utbetalningar	48
5.1	Regelförändringar kan ha påverkat arbetslöshetskassornas kontroller.....	48
5.2	Kanaler för informationsutbyte med andra aktörer	50
5.3	Arbetslöshetskassorna har små möjligheter att följa upp kontroller	51
	Källor.....	52

1 Slutsatser och bedömningar

I det här kapitlet beskriver vi våra slutsatser om arbetslöshetskassornas kontrollarbete under 2024 och indikatorernas förändring över tid. Syftet med granskningen har varit att svara på två återkommande regeringsuppdrag som IAF får med anledning av förordning (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen.

IAF bedömer sammantaget

- att arbetslöshetskassornas kontrollarbete bidrar till det riksdagsbundna målet om att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar minska och fel motverkas.
- att arbetslöshetskassorna har fortsatt utveckla sitt kontrollarbete under 2024, men att det finns behov av ytterligare insatser för att säkerställa att arbetslöshetsersättning endast betalas ut till berättigade personer.
- att arbetslöshetskassorna behöver fortsätta utveckla sina kontroller av arbetsgivardeklarationerna och att informationsutbytet mellan myndigheter behöver stärkas för att kunna upptäcka felaktiga utbetalningar i ett tidigare skede.

1.1 Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar har minskat medan beloppet har ökat

IAF ska redovisa ett antal indikatorer om hur bland annat upptäckta felaktiga utbetalningar har utvecklats under de senaste åren.

De upptäckta felaktiga utbetalningarna har ökat mellan 2023 och 2024. I förhållande till total utbetald ersättning har däremot andelen upptäckta felaktiga utbetalningar minskat något. Ungefär två tredjedelar av återkraven av upptäckta felaktiga utbetalningar berodde på att den ersättningssökande lämnat en oriktig uppgift eller inte hade anmält ändrade förhållanden.

Det går inte att svara entydigt på vad den minskande andelen upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till totalt utbetald ersättning beror på, men IAF bedömer att det inte finns något som tyder på att arbetslöshetskassornas kontrollarbete har försämrats under perioden. IAF konstaterar att arbetslöshetskassorna i de flesta fall gör utförliga kontroller i samband med förstagångsprövningen vid ansökan om ersättning. Det skulle kunna leda till att det kvarstår färre fel att upptäcka i slutet av ersättningsperioden och därmed att andelen fel som upptäcks och leder till återkrav har minskat under perioden. Vidare kan det i många fall finnas en tidsfördröjning från att ersättning utbetalas till att fel upptäcks och återkrävs. Upptäckta fel i relation

till det totala utbetalda beloppet under samma år bör därför tolkas med viss försiktighet, eftersom återkraven kan gälla ersättning som betalats ut ett eller flera år tidigare. En annan möjlig förklaring är att den faktiska andelen fel som arbetslöshetskassorna har möjlighet att upptäcka har minskat.

Återbetalningsgraden, det vill säga hur stor andel av det upptäckta felaktiga och återkrävda beloppet som arbetslöshetskassorna får tillbaka, verkar minska. Tidigare har det tagit mellan två och tre år innan 70 procent av det återkrävda beloppet har återbetalats. Det ser nu ut som att det tar mellan tre och fyra år för att få tillbaka 70 procent av de upptäckta felaktiga utbetalningarna. En förklaringsfaktor till att återbetalningsgraden förefaller att minska kan vara att stora återkrav, som sällan blir återbetalda, har ökat i omfattning under tidperioden.

IAF konstaterar

- att andelen fel som arbetslöshetskassorna upptäcker i förhållande till totalt utbetald ersättning har minskat något under de senaste åren, men att det inte finns något som tyder på att det beror på att arbetslöshetskassornas kontrollarbete har försämrats.

1.1.1 Stora återkrav har ökat de senaste åren och blir sällan återbetalda

Det framkommer i både intervjuer och i den statistik IAF tagit fram att antalet stora återkrav har ökat över tid. Upptäckta felaktiga utbetalningar på 50 000 kronor eller mer har fördubblats sedan 2020, medan upptäckta fel på 200 000 kronor eller mer har tredubblats. Under perioden har ersättningsnivåerna i försäkringen höjts, vilket kan förklara en del av ökningen. En annan möjlig förklaring är att arbetslöshetskassorna med hjälp av impulser från till exempel Skatteverket, Försäkringskassan och Polisen kan hitta fel som tidigare varit svåra att upptäcka. Det går inte att avgöra om antalet personer som försöker tillskansa sig ersättning på felaktiga grunder har ökat eller inte.

De stora återkraven är en särskild utmaning för arbetslöshetskassorna, eftersom återbetalningsgraden blir lägre ju större återkravet är. När det gäller återkrav på 200 000 kronor eller mer framkommer det att arbetslöshetskassorna har begränsade möjligheter att få tillbaka det som betalats ut felaktigt. Ofta uteblir återbetalningarna helt, eller så återbetalas bara en mycket liten del.

Utifrån intervjuer som IAF har genomfört med fem arbetslöshetskassor om orsaken till stora återkrav, handlade ungefär en tredjedel av de 30 ärenden som IAF valt ut om att ersättningstagaren haft arbetsinkomster vid sidan om ersättning. Ytterligare en tredjedel av ärendena handlade om att ersättningstagaren inte varit bosatt i landet under ersättningsperioden och därmed inte kunnat stå till arbetsmarknadens

förfogande. Övriga fall handlade bland annat om att ersättningstagaren drev företag eller studerade samtidigt som ersättning betalats ut.

De stora återkraven har i regel upptäckts efter inkommande impulser från Skatteverket eller Försäkringskassan, eller genom en kontroll av arbetsgivardeklarationer som arbetslöshetskassan har initierat. Det förekommer även att de stora återkraven upptäcks på andra sätt.

1.2 Arbetslöshetskassornas åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024

IAF:s andra regeringsuppdrag innebär att följa upp vilka åtgärder arbetslöshetskassorna har vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024.

Arbetslöshetskassorna arbetar både med förebyggande åtgärder, olika typer av kontroller i handläggningen och med internkontroll för att motverka felaktiga utbetalningar. Den största förändringen i arbetslöshetskassornas kontrollarbete har varit införandet av arbetsgivardeklarationerna, som började införas successivt 2019. Från början användes de i ett begränsat antal ärenden, men över tid har arbetslöshetskassorna ökat kontrollen till att omfatta fler ärenden. Sju arbetslöshetskassor berättar att de utökade sina kontroller under 2024.

Arbetslöshetskassorna arbetar med att utveckla automatiserade funktioner i ärendehandläggningssystemet under flera års tid. Utvecklingsarbetet har bedrivits inom Sveriges a-kassor, gruppvis med olika arbetslöshetskassor men också separat hos enskilda arbetslöshetskassor. Under 2024 har arbetslöshetskassorna fortsatt att utveckla automationer i ärendehandläggningssystemet. Några av de nya automationerna har också haft inslag av kontroll och inte bara syftat till att effektivisera handläggningen.

IAF konstaterar att arbetslöshetskassorna i stort sett arbetar med samma åtgärder som under 2023 för att motverka felaktiga utbetalningar. Det har inte skett några stora enskilda förändringar utan snarare flera små ändringar inom flera områden.

I de efterföljande avsnitten belyser vi de viktigaste delarna av arbetslöshetskassornas kontrollarbete under 2024.

1.2.1 Kontrollerna skiljer sig åt mellan arbetslöshetskassorna

IAF har tagit fram statistik över hur ofta arbetslöshetskassorna under 2024 gjorde kontroller av de ersättningssökandes månadsinkomststoppgifter genom arbetsgivardeklarationer från Skatteverket. Vi har även undersökt om

arbetslöshetskassorna kontrollerar om den ersättningssökande hade ersättningar från CSN, Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten som kan påverka den ersättningssökandes rätt till arbetslöshetsersättning. Vår statistik omfattar både de kontroller som arbetslöshetskassorna gör när den ersättningssökande ansöker om en ny ersättningsperiod (förstagångsprövning), och de kontroller som de gör löpande under tiden med ersättning.

Ungefär hälften av de genomförda kontrollerna under 2024, gjorde arbetslöshetskassorna i ansökningsärenden och drygt en tredjedel gjordes inom det som kallas utredningsärenden. Resten gjorde arbetslöshetskassorna bland annat inom aktivitetsstödsärenden och när arbetslöshetskassan utredde ett möjligt återkrav.

Arbetslöshetskassorna gjorde under 2024 betydligt fler kontroller av om den ersättningssökande hade ersättningar från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten än kontroller av den ersättningssökandes inkomst genom arbetsgivardeklarationerna.

Det finns stora skillnader mellan hur många kontroller arbetslöshetskassorna gör i förhållande till antalet ersättningstagare. Den arbetslöshetskassa som gjorde flest kontroller mot arbetsgivardeklarationerna gjorde mer än fyra gånger så många kontroller som den som gjorde minst antal. Även när det gäller kontroller mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten var skillnaden stor, men mindre än för arbetsgivardeklarationerna. Utifrån intervjuerna kan IAF konstatera att arbetet med kontroller, framför allt mot arbetsgivardeklarationerna, skiljer sig åt mellan arbetslöshetskassorna, vilket kan leda till att ersättningssökande behandlas olika. Även när det gäller hur omfattande användningen av automationer är, skiljer sig arbetslöshetskassorna åt.

Behovet av att göra kontroller mot externa uppgifter kan i någon mån antas skilja sig mellan arbetslöshetskassorna beroende på faktorer som bransch, yrken och i vilken utsträckning deltidsarbete förekommer bland ersättningstagarna. Vidare skiljer sig behovet beroende på vad ärendet handlar om. Det går inte att uttala sig om arbetslöshetskassorna gör tillräckligt många kontroller utifrån den övergripande statistiken över samtliga kontroller, eftersom behovet av att kontrollera externa uppgifter skiljer sig åt från fall till fall.

Med det sagt konstaterar IAF att det utifrån statistiken finns stora skillnader i hur ofta arbetslöshetskassorna gör kontroller, samt att det framkommit i intervjuer att arbetslöshetskassornas arbete med kontroller skiljer sig åt. Det går däremot inte att bedöma om olikheterna i hanteringen leder till att lika fall behandlas olika mellan olika arbetslöshetskassor.

1.2.2 Arbetslöshetskassorna kontrollerar inte alltid arbetsgivardeklarationerna vid förstagångsprövning

Vid handläggningen av en ansökan om en ny ersättningsperiod är det tydligt att det finns ett behov av att göra kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten i de allra flesta fall. Detta görs för att säkerställa att den ersättningsökande har rätt till ersättning. Sveriges a-kassor har även lämnat en rekommendation till arbetslöshetskassorna om att göra kontroller mot arbetsgivardeklarationerna vid samtliga förstagångsprövningar.

Enligt vår statistik gjorde arbetslöshetskassorna kontroller mot uppgifter från CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid praktiskt taget samtliga nya ansökningar om ersättning som lett till en beviljad ersättningsperiod på minst 300 dagar (förstagångsprövningar) under 2024. Dock gjorde de inte alltid kontroller mot arbetsgivardeklarationerna i samband med förstagångsprövningarna. Vår statistik visar att arbetslöshetskassorna gjorde kontroller mot arbetsgivardeklarationerna i 83 procent av fallen. Enstaka arbetslöshetskassor gjorde kontroller mot arbetsgivardeklarationerna betydligt mer sällan än övriga arbetslöshetskassor. Arbetslöshetskassan som gjorde kontrollen i flest fall gjorde det i 97 procent av fallen, och den som gjorde det i minst antal fall gjorde det i 44 procent av fallen. Utifrån IAF:s stickprov, där vi har stämt av ärenden med arbetslöshetskassorna, framkom att arbetslöshetskassan i vissa fall valt att använda sig av resultat från kontroller mot arbetsgivardeklarationer som gjordes några månader innan den aktuella ansökan om ersättning. I vissa fall kan arbetslöshetskassan ha gjort en kontroll i ett annat pågående ärende som inte har avslutats korrekt i handläggningssystemet och därmed inte syns i vår statistik. I vissa fall har också arbetslöshetskassan bedömt att alla uppgifter som behövs för att fatta beslut finns i arbetsgivarintyget, är trovärdiga och att kontroll mot arbetsgivardeklaration därför inte är nödvändig. Utifrån våra stickprov är det tydligt att det förekommer att kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, som borde ha gjorts i samband med handläggningen av ansökan om ersättning, inte har blivit gjorda.

IAF anser

- att arbetslöshetskassorna bör säkerställa att kontroller mot arbetsgivardeklarationerna görs i samtliga fall där det är relevant för att säkerställa att den ersättningsökande har rätt till ersättning.

1.2.3 Kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna är viktiga i arbetet mot felaktiga utbetalningar

Sveriges a-kassor har tidigare lämnat en rekommendation om i vilka situationer kontroller mot arbetsgivardeklarationer bör genomföras. Rekommendationen var att

kontrollera samtliga förstagångsprövningar samt en viss andel av ärenden vid utförsäkring, kommande utförsäkring och nyprövningar. Inga nya rekommendationer har lämnats under 2024.

Vid intervjuerna i årets granskning, uppger några av de större arbetslöshetskassorna att de har utökat sina kontroller mot arbetsgivardeklarationer till den rekommenderade nivån. Samtidigt har flera av de mindre arbetslöshetskassorna utökat sina kontroller till att omfatta mer än rekommendationen.

Statistiken visar att kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna ger effekt. Återkravsärenden där arbetslöshetskassorna gör kontroller mot arbetsgivardeklarationerna leder oftare till återkrav och till betydligt större belopp än i andra återkravsärenden. Det är troligt att dessa ärenden skiljer sig åt i karaktär, från de ärenden där kontrollen inte görs. Det går därför inte att dra slutsatsen att det enbart är kontrollen i sig som leder till stora återkrav. Statistiken ger dock starkt stöd för att arbetsgivardeklarationerna är ett viktigt verktyg för arbetslöshetskassornas kontrollarbete. De leder ofta till att stora felaktiga utbetalningar upptäcks och kan återkrävas. Vid intervjuerna uppger arbetslöshetskassorna att de stora återkraven ofta upptäcks tack vare kontrollen mot arbetsgivardeklarationerna vid utförsäkring.

IAF anser

- att arbetslöshetskassorna bör fortsätta arbetet med kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna och utveckla effektiva strategier för hur de kan utöka dem under löpande ersättningsperiod. Fel som upptäckts tidigt, gör att stora återkrav kan undvikas i slutet av ersättningsperioden.
- att arbetslöshetskassorna bör se över Sveriges a-kassors rekommendation till att omfatta fler kontroller under pågående ersättningsperiod.

1.2.4 Informationsutbytet med myndigheter behöver utvecklas

Redan idag finns ett etablerat informationsutbyte mellan ett flertal myndigheter och arbetslöshetskassorna, men IAF anser att det finns ett behov av att förbättra processerna för hur informationsutbytet går till. Idag kommer viss information fram till arbetslöshetskassorna väldigt sent eller inte alls. Det riskerar att leda till felaktiga utbetalningar och stora återkrav.

Ett förbättrat informationsutbyte som innebär att information kommer arbetslöshetskassorna till del snabbt och regelbundet skulle kunna bidra till att säkerställa att de ersättningssökande står till arbetsmarknadens förfogande, samt till att förhindra felaktiga utbetalningar. Det kan exempelvis röra sig om felaktigheter och ändringar i uppehållstillstånd och arbetstillstånd samt även lönestöd och olika subventionerade anställningar. En tydlig struktur för hur information ska delas och vem som är ansvarig för de olika delarna i informationsflödet kan bidra till att

information når arbetslöshetskassorna på ett säkert sätt och att ledtiderna för att dela information förkortas.

IAF menar därför att det finns ett behov av att se över processerna för informationsutbyte, för att identifiera vilka ytterligare utvecklingsbehov som finns.

Som ett komplement till själva informationsutbytet menar IAF att Arbetsförmedlingen mer regelbundet skulle kunna kalla de ersättningssökande till möten på plats. På så sätt säkerställer Arbetsförmedlingen att de ersättningssökande är tillgängliga och står till arbetsmarknadens förfogande.

I dagsläget saknar arbetslöshetskassorna möjlighet att hålla inne ersättning vid misstanke om fel. Även detta skulle kunna minska risken för felaktiga utbetalningar.

IAF anser

- att processerna för informationsutbyte mellan arbetslöshetskassorna och myndigheter behöver utvecklas.
- att Arbetsförmedlingen mer regelbundet skulle kunna kalla de ersättningssökande till möten på plats. På så sätt säkerställer Arbetsförmedlingen att de ersättningssökande är tillgängliga och står till arbetsmarknadens förfogande.
- att arbetslöshetskassorna bör få möjlighet att hålla inne ersättning vid misstanke om fel.

1.3 Regelförändringar har gett arbetslöshetskassorna utökade möjligheter till kontroller under 2024

1.3.1 Arbetslöshetskassorna får mer information från andra myndigheter

Den 1 juli 2024 började lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet börjat att gälla. Den nya lagen innebär att mer information får delas mellan myndigheter och arbetslöshetskassor i samband med att underrättelser skickas.

Arbetslöshetskassorna uppger att de har fått något fler underrättelser genom lagen, men det är framför allt innehållet i underrättelserna som har ändrats så att de numera innehåller mer information än tidigare. Ytterligare en förändring är att även polisen skickar underrättelser nu.

IAF kan konstatera att det skett en positiv utveckling av arbetslöshetskassornas möjlighet att få ta del av viktig information som tidigare bedömdes vara

sekretessbelagd. Vid tidpunkten för granskningen var lagen ännu så ny, att effekten av förändringen sannolikt inte hunnit slå igenom fullt ut.

1.3.2 Arbetslöshetskassorna bör säkerställa att kontroller görs mot alla relevanta och uppdaterade uppgifter från Skatteverket

Den 1 juli 2024 infördes en bestämmelse i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Den nya bestämmelsen (8 n §) innebär att myndigheter och arbetslöshetskassor kan få information om att arbetsgivardeklarationer har ändrats. Skatteverket ska lämna ut uppgift om tidpunkten för ändringen eller tillägget samt uppgiftens tidigare innehåll. Om det finns en särskild anteckning om att Skatteverket har beslutat att inte alls beskatta för den deklarerade inkomsten, ska Skatteverket också lämna ut anteckningen till den mottagande myndigheten eller arbetslöshetskassan.

Det är arbetslöshetskassorna själva som väljer vilken information de vill ta del av. De kan välja att bara få aktuella uppgifter eller att också få med historik. För uppgifter om särskilda anteckningar krävs en annan teknisk lösning.

IAF kan konstatera att arbetslöshetskassorna vid tidpunkten för intervjuerna inte hade kännedom om de här möjligheterna. De bör dock säkerställa att kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna görs mot alla relevanta och uppdaterade uppgifter från Skatteverket. Detta blir ännu viktigare när den nya arbetslöshetsförsäkringen införs, eftersom den helt baseras på inkomster.

1.4 Arbetslöshetskassornas uppföljning av kontroller behöver förbättras

Arbetslöshetskassorna uppger att de har begränsade möjligheter att följa upp enskilda kontrollers resultat med hjälp av den statistik de har tillgång till i dag. De flesta arbetslöshetskassor uppger i vår enkät att de arbetar i stort sett som tidigare när det gäller att följa upp resultatet av kontrollerna. Några arbetslöshetskassor har utvecklat sin uppföljning av kontrollerna inom ramen för sin internkontroll. Den statistik som tagits fram i den här granskningen visar att arbetslöshetskassorna har de uppgifter de behöver och att det är möjligt att utveckla uppföljningen av kontrollerna.

IAF anser

- att arbetslöshetskassorna genom Sveriges a-kassor bör se över möjligheten att förse arbetslöshetskassorna med relevant statistik. För att kunna följa upp kontrollernas effektivitet och resultat behövs ytterligare utveckling så att kontrollerna kan riktas mot områden där det finns stora risker för felaktiga utbetalningar.

2 Inledning

IAF har i uppdrag att bidra till arbetet med att förhindra felaktiga utbetalningar enligt förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen.

Som en del i arbetet med att förhindra felaktiga utbetalningar fick IAF i regleringsbrevet för 2024 följande uppdrag:

”IAF ska analysera åtgärder och resultat av de åtgärder som arbetslöshetskassorna vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024.”

I regleringsbrevet för 2025 fick IAF även följande uppdrag:

”IAF ska undersöka och analysera felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna i syfte att bidra till målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och den brottslighet som riktas mot dessa system och dess uppföljning. Redovisningen ska omfatta följande uppgifter gällande år 2024:

- Upptäckta felaktiga utbetalningar (antal utbetalningar och totalt belopp).
- De upptäckta felaktiga utbetalningarnas andel av det totalt utbetalda beloppet.
- Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna.
- Upptäckta felaktiga utbetalningar i kontrollarbetet per krona i kostnader för kontrollarbetet.
- Återbetalda medel samt andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar.
- Återkrav (antal och belopp).
- Antal polisanmälningar.

Med kostnader för kontrollarbetet avses en uppskattning av de kostnader som är direkt relaterade till åtgärder utanför den ordinarie handläggningen av ärenden, där syftet är att upptäcka felaktiga utbetalningar.

En analys ska göras av hur utfallet av indikatorerna förändrats över tid samt orsaker till förändringen. IAF ska i arbetet inhämta uppgifter från arbetslöshetskassorna.”

Båda uppdragen ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 31 mars 2025.

2.1 Syfte

Syftet med den här granskningen är att svara på de två återkommande regeringsuppdrag som IAF får med anledning av förordning (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. I år har vi valt att redovisa uppdragen i en gemensam rapport för att kunna utveckla analysen av arbetslöshetskassornas kontrollarbete.

Syftet är också att bedöma om arbetslöshetskassornas åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar har bidragit till det övergripande riksdagsbundna målet om att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar minska och fel motverkas.¹

2.2 Frågeställningar

- Hur har indikatorerna förändrats över tid?
- Vilka åtgärder har arbetslöshetskassorna vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024?
 - Hur har arbetslöshetskassornas kontrollarbete utvecklats sedan 2023?
 - Har arbetslöshetskassorna förändrat sin uppföljning av kontroller under 2024?
- På vilket sätt har de genomförda regelförändringarna påverkat arbetslöshetskassornas arbete med kontroller?

2.3 Granskningens genomförande

Vår granskning bygger på följande metoder:

- sammanställning av statistik.
- avstämning med två arbetslöshetskassor för att verifiera kvaliteten på kompletterande data som IAF beställt.
- enkät till samtliga arbetslöshetskassor.
- intervjuer med kassaförestandare och försäkringsansvariga från 15 arbetslöshetskassor.
- gruppintervjuer med representanter från nio arbetslöshetskassor.
- intervjuer med fem arbetslöshetskassor om stora återkrav.

¹ Från och med 2025 gäller målformuleringen ”Målet för området korrekta utbetalningar från välfärdssystemen ska vara att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och den brottslighet som riktas mot dessa system ska minska.”

Inom ramen för den här granskningen har IAF beställt data om arbetslöshetskassornas genomförda kontroller från arbetslöshetskassornas systemleverantör Softronic. Uppgifterna har använts för att ta fram statistik över hur ofta kontroller genomförs. För att kvalitetssäkra uppgifterna vi fått om kontroller har vi stämt av ett antal ärenden med två arbetslöshetskassor. Vi har även sammanställt statistik utifrån uppgifter i IAF:s statistik- och tillsynsdatasas.

Vi har genomfört en enkät till alla arbetslöshetskassor för att följa upp de åtgärder de genomfört under 2024 för att motverka felaktiga utbetalningar.

Vi har också genomfört intervjuer med 15 slumpmässigt utvalda arbetslöshetskassor. I intervjuerna har framför allt kassaföreståndare och försäkringsansvariga deltagit. Vi har även genomfört gruppintervjuer vid två tillfällen, med handläggare som representerade 9 av 24 arbetslöshetskassor. Intervjuerna genomfördes för att kunna svara på hur arbetslöshetskassornas kontrollarbete har förändrats sedan 2023 och om arbetslöshetskassorna förändrat sin uppföljning av kontroller under 2024. Gruppintervjuerna genomfördes för att få en ökad förståelse för hur kontroller genomförs i handläggningen.

Utöver intervjuerna har vi också följt upp stora återkrav med representanter för fem arbetslöshetskassor och även pratat med en representant för Skatteverket om rutinen för att få tillgång till ändrade uppgifter i arbetsgivardeklarationerna.

2.4 Bestämmelserna om återbetalningsskyldighet

Felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning ska som huvudregel återbetalas till arbetslöshetskassan.² Den ersättningssökandes skyldighet att betala tillbaka arbetslöshetsersättning gäller däremot inte om den enskilde har tagit emot utbetalningen i god tro.³ Arbetslöshetskassorna kan också, om det finns särskilda skäl, besluta att efterge återkrav helt eller delvis.⁴ Det innebär att den ersättningssökande trots ett tidigare beslut om återbetalningsskyldighet inte behöver betala tillbaka den felaktigt utbetalda ersättningen till arbetslöshetskassan.

Förutom att arbetslöshetskassorna fattar beslut om återbetalning och eftergift beslutar arbetslöshetskassorna även om avskrivning. För avskrivning finns i dag inget stöd i bestämmelserna. IAF har tidigare bedömt att det borde vara möjligt för arbetslöshetskassorna att oftare besluta om eftergift i vissa av de situationer där arbetslöshetskassorna skriver av återkraven⁵.

² 68–68 a §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

³ 68 § ALF.

⁴ 68 d § ALF.

⁵ IAF 2020:2, Arbetslöshetskassornas avskrivning av återkrav.

Arbetslöshetskassorna är skyldiga att betala tillbaka statsbidrag för arbetslöshetsersättning som har betalats ut felaktigt. Återbetalningsskyldigheten gäller däremot inte om någon annan än den som fått ersättningen eller en arbetslöshetskassa har orsakat den felaktiga utbetalningen och den enskilde har varit i god tro. Den gäller inte heller om arbetslöshetskassan har beslutat att efterge återkravet.⁶

Arbetslöshetskassorna ska göra en polisanmälan när någon lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla. Om den ersättningssökande inte anmäler ändrade förhållanden, kan detta orsaka fara för att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd felaktigt betalas ut eller tillgodoräknas.⁷ Arbetslöshetskassorna har möjlighet att driva in skulder med hjälp av Kronofogden.

2.5 Definitioner av indikatorerna

2.5.1 Upptäckta felaktiga utbetalningar och återkrav

Eftersom de felaktiga utbetalningar som arbetslöshetskassorna upptäcker ska återkrävas och återbetalas till arbetslöshetskassorna enligt bestämmelserna, likställer vi i den här rapporten upptäckta felaktiga utbetalningar med arbetslöshetskassornas återkrav av ersättning. Undantaget är om den ersättningssökande varit i god tro. Belopp av god tro redovisar vi i stället separat i avsnitt 3.5. I vissa fall kan en arbetslöshetskassa också i efterhand besluta om att efterge en skuld. Delar av eller hela den skuld den ersättningssökande var återbetalningsskyldig för, behöver då inte längre betalas tillbaka. En skuld som eftergetts inkluderar vi däremot fortfarande i vår definition av upptäckt felaktig utbetalning.

Uppgifterna om återkrav och återbetalda medel hämtar vi från IAF:s statistik- och tillsynsdatasystem. I rapporten redovisar vi samtliga återkrav som bruttobelopp. När vi tagit fram andelar för återbetalningar har vi räknat av skattebeloppet i de fall återkravet skett innan utbetalningen har rapporterats till Skatteverket. Eftersom återbetalningar sker löpande, är andelen återbetald ersättning som redovisas i rapporten en ögonblicksbild.

För att kunna följa utvecklingen de senaste åren, visar vi förutom uppgifter för 2024 även motsvarande uppgifter för 2023 och 2022 i rapporten.

⁶ 94, 94 a–e §§, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

⁷ 2 och 6 §§, bidragsbrottslagen (2007:612).

2.5.2 Uppskattning av de totala felaktiga utbetalningarna

IAF genomförde under 2024 en granskning för att uppskatta hur stort mörkertalet för icke upptäckta felaktiga utbetalningar var. För att sätta de upptäckta felaktiga utbetalningarna i relation till de totala felaktiga utbetalningarna, har vi i den här granskningen använt en mörkertalsskattning. Hur mörkertalsskattningen gjorts finns beskrivet i rapporten IAF 2025:3⁸. Tidigare års redovisningar har i stället byggt på den studie av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna inom arbetslöshetsförsäkringen som IAF genomförde under 2022 på uppdrag av regeringen⁹.

Eftersom metoden har förändrats är inte resultaten för 2024 direkt jämförbara med de tidigare åren.

2.5.3 Polisanmälningar

Arbetslöshetskassorna har rapporterat in uppgifter om antalet polisanmälningar till IAF. Från och med 2023 har vår fråga till arbetslöshetskassorna förtydligats till att avse polisanmälningar som de har skickat in till Polismyndigheten under det aktuella året. Under tidigare år kan vissa arbetslöshetskassor ha rapporterat in antalet polisanmälningar som arbetslöshetskassans styrelse har beslutat om, men som i vissa fall inte skickats in till Polismyndigheten förrän under efterföljande år. Vi bedömer därför att det finns en viss osäkerhet om utvecklingen för antalet polisanmälningar mellan 2022 och 2023.

2.5.4 Kostnader för kontrollarbetet

Med hjälp av nya data har IAF i år bättre möjligheter att uppskatta kostnaden för arbetslöshetskassornas kontrollarbete jämfört med tidigare. Det innebär att indikatorn inte är jämförbar med tidigare år.

IAF har tagit fram indikatorn genom att summera tiden det tagit för arbetslöshetskassornas handläggare att handlägga ärenden av ärendetypen kontrollera utbetalning i Våra Sidor. Inom ärendetypen kontrollera utbetalning utreder arbetslöshetskassan om den ersättningssökande har fått för mycket ersättning utbetalt och om de ska göra ett återkrav. Om de tidsstämplar som använts inte har en sluttid som infaller på samma dag, har vi använt mediantiden det tar för en handläggare att utföra det aktuella momentet. Den summerade tiden har vi därefter använt för att beräkna det totala antalet helårsarbetskrafter inom arbetslöshetskassornas kontrollarbete, utifrån en effektiv tid på 80 procent av arbetstiden. Vi har sedan skattat kostnaden utifrån genomsnittslönen för arbetslöshetskassornas handläggare.

⁸ IAF 2025:3, Gömda fel.

⁹ IAF 2022:13, Felaktiga utbetalningar i arbetslöshetsförsäkringen 2021.

Kostnaden har vi därefter ställt mot summan av de felaktiga utbetalningar som upptäcks i den här typen av kontroller.

Det är inte möjligt att skapa ett exakt mått av arbetslöshetskassornas kostnader för kontrollarbetet. Resultaten utgör därför en uppskattning utifrån de gränsdragningar som vi har beskrivit tidigare. Vi bedömer att den framtagna definitionen är hållbar över tid, vilket möjliggör att följa hur indikatorn utvecklas under kommande år.

2.6 Om kontrollerna mot arbetsgivardeklarationer, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten

Som framgår av avsnitt 2.3 har vi använt data om arbetslöshetskassornas genomförda kontroller, för att ge en fördjupad bild över arbetslöshetskassornas arbete med att upptäcka felaktiga utbetalningar. Vi har hämtat data som avser ärenden som avslutats under 2024 ur arbetslöshetskassornas handläggningssystem Våra Sidor.

Det handlar om kontroller av den ersättningssökandes inkomstuppgifter mot arbetsgivardeklarationer, ersättningar från CSN, samt om det finns ersättningar från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten.

Skatteverkets arbetsgivardeklarationer på individnivå, som vi i fortsättningen benämner arbetsgivardeklarationerna, innehåller uppgifter om anställdas löneutbetalning och skatteavdrag för en specifik månad. Dessa kan hämtas in direkt i ärendet från Skatteverket. Kontroller mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten sker genom systemet Lefi-online. När en arbetslöshetskassa gör någon av dessa kontroller, antingen initierat av en handläggare eller av en helt eller delvis automatiserad händelse i systemet, registreras kontrollen i handläggningssystemet Våra Sidor. Kontrollerna sker i huvudsak inom fem ärendetyper i Våra Sidor.

2.6.1 Ärendetyperna där det förekommer kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten

Kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten sker främst inom fem ärendetyper i Våra sidor. Vi beskriver dem här utifrån hur de benämns i handläggningssystemet Våra Sidor.

Ärendetypen AF-meddelande skapas när arbetslöshetskassan handlägger en underrättelse från Arbetsförmedlingen om att den ersättningssökande inte uppfyller de allmänna villkoren för ersättning eller när det finns misstanke om att den

ersättningssökande misskött sitt arbetssökande, förlängt eller orsakat sin tid i arbetslöshet. I ärendetypen AF-meddelande utreder arbetslöshetskassan om den ersättningssökande ska få en sanktion.

Ärendetypen aktivitetsstöd skapas när arbetslöshetskassan får information om att den ersättningssökande ska påbörja eller har påbörjat ett arbetsmarknadspolitiskt program. Inom ärendetypen Aktivitetsstöd utreder arbetslöshetskassan om den ersättningssökande uppfyller ett arbetsvillkor och är berättigad till ersättning.

Ärendetypen ansökan om ersättning skapas när medlemmen skickar in en ansökan om ersättning eller ett arbetsgivarintyg. Arbetslöshetskassan utreder om den ersättningssökande har rätt till ersättning och om arbetslöshetskassan kan bevilja en ersättningsperiod.

Inom ärendetypen kontrollera utbetalning utreder arbetslöshetskassan om den ersättningssökande har fått för mycket ersättning utbetald och om ett återkrav ska ske. Ett exempel är om arbetslöshetskassan i ett AF-meddelande-ärende har fattat ett beslut om en sanktion till följd av en sanktion från Arbetsförmedlingen. Efter att sanktionsbeslutet har fattats utreder arbetslöshetskassan om ersättning ska återkrävas i ett ärende av typen kontrollera utbetalning. Det finns många andra orsaker till att ett ärende av typen kontrollera utbetalning skapas, till exempel automatiserade händelser i handläggningssystemet eller att en handläggare skapar ärendet manuellt vid misstanke om en felaktig utbetalning.

Ärendetypen utredningsärende används av arbetslöshetskassan för att utreda om det finns något som påverkar medlemmens ersättningsnivå och rätt till ersättning. Det kan bland annat handla om uppgifter om studier, anställningar, beräkningar för pension eller beräkningar för en ny ersättningsperiod. Ett utredningsärende kan i sin tur leda till att ett ärende av typen kontrollera utbetalning skapas för att utreda ett eventuellt återkrav.

Det förekommer även kontroller inom andra ärendetyper än de som beskrivits tidigare. De redovisar vi i tabell 16 i avsnitt 4.3.1 som ärendetypen Övriga.

3 Indikatorer för felaktiga utbetalningar

I det här kapitlet redovisar vi indikatorer enligt IAF:s regleringsbrev för 2025:

- upptäckta felaktiga utbetalningar (antal utbetalningar och totalt belopp)
- de upptäckta felaktiga utbetalningarnas andel av det totalt utbetalda beloppet
- andelen upptäckta felaktiga utbetalningar av de uppskattade totala felaktiga utbetalningarna
- upptäckta felaktiga utbetalningar i kontrollarbetet per krona i kostnader för kontrollarbetet
- återbetalda medel samt andelen återbetalda medel av upptäckta felaktiga utbetalningar
- återkrav (antal och belopp)
- antal polisanmälningar

I det här kapitlet kompletterar vi även med annan statistik som rör arbetslöshetskassornas arbete med återkrav, däribland om arbetet med eftergift, avskrivningar och beslut om god tro.

Det framgår av statistiken att de upptäckta felaktiga utbetalningarna har ökat med nästan 47 miljoner kronor mellan 2023 och 2024. Andelen upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till total, utbetald ersättning har däremot minskat från 1,4 procent till 1,2 procent.

Antalet polisanmälningar ökade med 437 stycken mellan 2023 och 2024. I förhållande till antalet personer som får ersättning har det däremot inte skett någon förändring. Både under 2023 och 2024 gjordes 0,6 polisanmälningar per 100 ersättningstagare.

Återbetalningsgraden, det vill säga hur stor andel av det upptäckta felaktiga och återkrävda beloppet som arbetslöshetskassorna får tillbaka, verkar minska. Tidigare har det tagit mellan två och tre år innan 70 procent av det återkrävda beloppet har återbetalats. Det ser nu ut som att det tar mellan tre och fyra år för att få tillbaka 70 procent av de upptäckta felaktiga utbetalningarna.

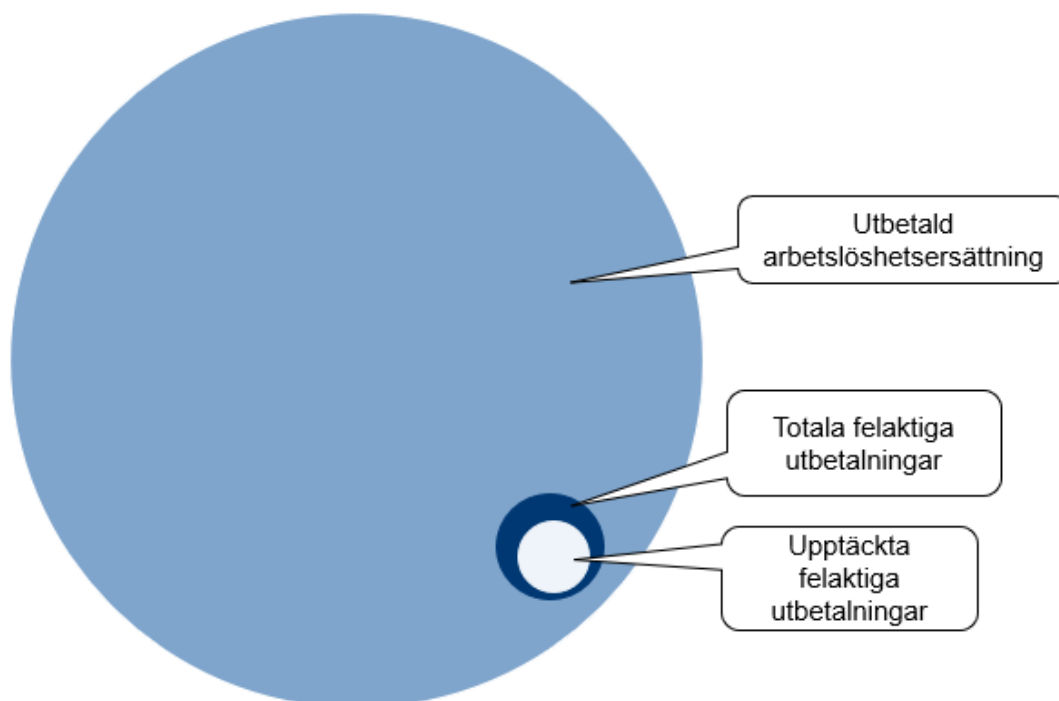
Under 2024 upptäckte arbetslöshetskassorna ungefär 2,4 kronor i felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning per krona som det kostade att bedriva kontrollarbetet. Metoden för den här uppskattningen är ny, och därför kan vi inte jämföra med 2023.

3.1 Förhållandet mellan felaktiga utbetalningar och utbetald ersättning

När en arbetslöshetskassa upptäcker en felaktig utbetalning återkräver de normalt sett den utbetalda ersättningen. De upptäckta felaktiga utbetalningarna utgör en delmängd av de totala felaktiga utbetalningarna. De totala felaktiga utbetalningarna är all ersättning som betalats ut felaktigt, oavsett om arbetslöshetskassan upptäcker det eller inte. De felaktiga utbetalningar som arbetslöshetskassorna inte upptäcker är ett mörkertal vars sanna storlek är okänt. Regeringen ger, i enlighet med 6 § förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen IAF i uppdrag att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar inom arbetslöshetsförsäkringen. Omfattningen av de totala felaktiga utbetalningarna från arbetslöshetsförsäkringen uppskattas var fjärde år.

De totala felaktiga utbetalningarna är i sin tur en delmängd av all utbetald ersättning inom arbetslöshetsförsäkringen. Dessa förhållanden illustreras översiktligt i figur 1. Notera att figuren är illustrativ, men att cirklarnas ytor ungefärligt återspeglar de förhållanden som vi redovisar i det här kapitlet för 2024. Uppskattningen av de totala felaktiga utbetalningarna är dock osäker och ska tolkas med försiktighet, vilket vi beskriver mer i detalj i avsnitt 3.2.3.

Figur 1: Illustration av förhållandet mellan utbetald arbetslöshetsersättning, totala felaktiga utbetalningar och upptäckta felaktiga utbetalningar.

3.2 Upptäckta felaktiga utbetalningar

I det här kapitlet redovisar vi upptäckta felaktiga utbetalningar under perioden 2022–2024. Som vi har beskrivit i avsnitt 2.5.1 definierar vi upptäckta felaktiga utbetalningar som analogt med arbetslöshetskassornas beslut om återbetalningsskyldighet (där de gjort ett återkrav), med undantag för om den ersättningssökande tagit emot den felaktiga utbetalningen i god tro. I beloppen och antalen ingår det som arbetslöshetskassorna har återkrävt, oberoende av om hela eller delar av återkravet sedan har kvittats mot efterföljande utbetalningar av ersättning, eftergetts eller avskrivits.

Tabell 1 visar att arbetslöshetskassorna under 2024 upptäckte knappt 260 miljoner kronor i felaktiga utbetalningar. Det här var högre än under både 2023 och 2022, när 217 respektive 211 miljoner kronor felaktiga utbetalningar upptäcktes av arbetslöshetskassorna.

Tabell 1: Upptäckta felaktiga utbetalningar (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	86 203 858	82 416 251	103 574 882
Män	125 278 788	134 538 651	156 355 475
Total	211 482 646	216 954 902	259 930 357

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatas.

Tabell 2 visar antalet upptäckta felaktiga utbetalningar som lett till att arbetslöshetskassan gjort ett återkrav. Antalet återkrav har enligt tabell 2 ökat mellan 2023 och 2024, från 37 200 till ungefär 43 600. Under 2022 var antalet upptäckta felaktiga utbetalningar 36 600. Ett återkrav kan avse en enskild tidrapportsvecka, eller flera tidrapportsveckor.¹⁰

Tabell 2: Antal upptäckta felaktiga utbetalningar.

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	16 710	16 103	19 616
Män	19 888	21 146	23 934
Total	36 598	37 249	43 550

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatas.

Tabell 3 visar hur många personer som fått återkrav till följd av att arbetslöshetskassorna upptäckt felaktiga utbetalningar. Under 2024 fick ungefär 32 800 personer minst ett återkrav. Motsvarande siffra för 2023 och 2022 var 28 100 respektive 27 800 personer.

¹⁰ Arbetslöshetsförsäkringen är en veckoförsäkring och en vecka kan innehålla som mest fem återkrävda dagar. Ett återkrav kan också avse en del av en ersatt dag.

Tabell 3: Antal personer som fått återkrav.

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	12 491	12 197	14 673
Män	15 253	15 887	18 106
Total	27 744	28 084	32 779

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatas.

En del återkrav sker på grund av att en avstängning vid sanktion enligt bestämmelserna ska räknas från den dag den ersättningsökande till exempel misskötte sitt arbetsökande. Om underrättelsen från Arbetsförmedlingen kommit in till arbetslöshetskassan efter att ersättning betalats ut kan det leda till att arbetslöshetskassan måste återkräva redan utbetalad ersättning. Enligt tidigare uppskattningar beror åtminstone 16 procent av de beslutade återkraven på det här.¹¹

3.2.1 De flesta återkrav berodde på oriktiga uppgifter eller ej anmälda ändringar

Under 2024 skedde de flesta återkraven inom kategorin ”oriktig uppgift/ej anmält ändring”, det vill säga drygt 17 000 av knappt 44 000 återkravsärenden, samt 67 procent av det totala återkrävda beloppet. Det genomsnittliga återkrävda beloppet per ärende var dock högst för återkrav inom kategorin ”retroaktiv lön/skadestånd”, som var i genomsnitt 23 322 kr per ärende. Det framgår av tabell 4.

Tabell 4: Beslutsgrund för återkravsärenden under 2024, belopp, andel och antal samt belopp per ärende.

Beslut om återbetalningsskyldighet enligt	Återkrävt belopp	Andel av totalt återkrävt belopp	Antal ärenden	Belopp per ärende
68 § - oriktig uppgift/ej anmält ändring	174 936 878	67 %	17 216	10 161
68 § - bort inse	32 810 148	13 %	9 690	3 386
68 § - på annat sätt orsakat	29 727 391	11 %	8 196	3 627
68 a § - retroaktiv lön/skadestånd	1 329 343	1 %	57	23 322
Fler än en av 68 § ovan	50 931	0 %	5	10 186
Annat/uppgift saknas	21 075 668	8 %	8 386	2 513
Summa	259 930 357	100 %	43 550	5 969

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Fördelningen av det återkrävda beloppet över beslutskategorierna är likartad för kvinnor och män. Män har däremot högre genomsnittligt belopp per ärende särskilt

¹¹ Enligt en uträkning baserad på temamodelleringen av beslutsbrev för återkrav i rapporten IAF 2022:12, Återkrav från arbetslöshetskassorna.

inom kategorin ”oriktig uppgift/ej anmält ändring”, där är det genomsnittliga beloppet per ärende för män, 12 123 kronor, 48 procent högre än för kvinnor, 8 176 kronor.

3.2.2 Upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till utbetald arbetslöshetsersättning

Tabell 5 visar hur mycket arbetslöshetsersättning som betalats ut totalt under 2022–2024.

Tabell 5: Utbetald arbetslöshetsersättning (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	6 338 104 371	6 607 566 503	9 257 427 758
Män	8 059 409 129	8 837 599 227	12 260 652 824
Total	14 397 513 500	15 445 165 730	21 518 080 582

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

De upptäckta felaktiga utbetalningarna motsvarade under 2024 ungefär 1,2 procent av det totala beloppet utbetald arbetslöshetsersättning under året, vilket vi visar i tabell 6. Motsvarande siffra för 2023 och 2022 var 1,4 procent respektive 1,5 procent. Andelen är under hela perioden ungefär 0,2 procentenheter högre för män än för kvinnor.

Tabell 6: Andel upptäckta felaktiga utbetalningar i kronor i förhållande till totala utbetalningar (procent).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	1,4 %	1,2 %	1,1 %
Män	1,6 %	1,5 %	1,3 %
Total	1,5 %	1,4 %	1,2 %

Källa: IAF:s beräkningar.

3.2.3 Upptäckta fel i förhållande till totala felaktiga utbetalningar

I tabell 7 redovisar vi hur mycket felaktigt utbetald ersättning arbetslöshetskassorna upptäcker samt uppskattningar av det totala beloppet felaktiga utbetalningar respektive år, vilket inkluderar det som arbetslöshetskassorna inte upptäcker. Eftersom de totala felaktiga utbetalningarna är uppskattningar av mörkertal finns det en stor osäkerhet och slutsatser ska dras med försiktighet. Vi redovisar därför de uppskattade felaktiga utbetalningarna i form av ett spann med ett lägsta och högsta värde i tabell 7.

Under 2024 upptäckte arbetslöshetskassorna ungefär 260 miljoner kronor i felaktigt utbetald ersättning. De felaktiga utbetalningarna detta år uppskattas vara mellan 416 och 643 miljoner kronor. Uppskattningen för hur mycket arbetslöshetskassorna inte

upptäckt under 2024 kommer från den prediktiva modellering IAF genomfört inom ramen för rapport IAF 2025:3¹². Eftersom vi använder en ny metod från och med 2024 är resultaten inte jämförbara med tidigare år.

För att uppskatta de totala felaktiga utbetalningarna för 2022 och 2023 har vi utgått ifrån den andel felaktiga utbetalningar vi uppskattade i vår omfattningsstudie som gällde 2021, se avsnitt 2.5.2. Vi har därefter räknat bort de fel som vi bedömer att arbetslöshetskassorna inte har möjlighet att upptäcka.

Tabell 7: Upptäckta och uppskattade felaktiga utbetalningar (miljoner kronor).

År	Upptäckta felaktiga utbetalningar ¹³	Lägsta uppskattade felaktiga utbetalningar	Högsta uppskattade felaktiga utbetalningar
2022	183	211	277
2023	187	217	288
2024	260 ¹⁴	416	643

Källa: IAF:s beräkningar.

Utifrån uppgifterna i tabell 7 uppskattar vi att arbetslöshetskassorna under 2024 upptäckte ungefär 40–63 procent av de totala felaktiga utbetalningarna. Motsvarande andel för 2023 och 2022 var 65–86 procent respektive 66–87 procent. Skillnaden beror delvis på förändrad metod för att uppskatta de totala felaktiga utbetalningarna.

De felaktiga utbetalningarna för 2022 och 2023 har vi uppskattat genom att anta att andelen felaktiga utbetalningar av den totalt utbetalda ersättningen varit oförändrad sedan 2021. Det innebär att uppskattningarna av andelen upptäckta fel för 2022 och 2023 är mer osäkra än för 2021. Dessutom har uppskattningen av de felaktiga utbetalningar som orsakats av de som söker ersättning delvis baserats på metoder som inte är empiriskt grundade.¹⁵ Det finns därför även av den anledningen ett större mått av osäkerhet i uppskattningen av andelen upptäckta fel. Det här gäller för både 2022 och 2023.

3.3 Arbetslöshetskassornas polisanmälningar

Tabell 8 visar antalet polisanmälningar som arbetslöshetskassorna har gjort. Arbetslöshetskassorna gjorde ungefär 1 800 polisanmälningar under 2024, vilket var fler än under 2023 och 2022. Jämförelser mellan åren bör göras med viss försiktighet

¹² IAF 2025:3 Gömda fel.

¹³ Upptäckta felaktiga utbetalningar exklusive fel orsakade av sent beslutade sanktioner.

¹⁴ Den prediktiva modelleringen beaktar fel orsakade av sent beslutade sanktioner i de fall de redan lett till återkrav. Beloppet räknas därför inte av.

¹⁵ Till exempel bedömningar av omfattningen på felaktiga utbetalningar som orsakats av falska intyg, felaktig information och vita inkomster vid sidan om ersättning. För mer information se IAF 2022:13.

eftersom frågeformuleringen till arbetslöshetskassorna förtydligades inför insamlingen 2023, se avsnitt 2.5.3.

Tabell 8: Antal polisanmälningar.

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	284	496	664
Män	581	714	1 113
Uppgift om kön saknas	674	130	0
Total	1 539	1 340	1 777

Källa: Fråga ställd till arbetslöshetskassorna.

I samband med att vi samlade in uppgifterna om antalet polisanmälningar i denna granskning, gav vi arbetslöshetskassorna möjlighet att ange orsaken till att antalet anmälningar ökat eller minskat jämfört med året innan.

Som orsaker till att antalet polisanmälningar på längre sikt har ökat beskriver flera arbetslöshetskassor att antalet ersättningstagare har ökat. Några arbetslöshetskassor nämner även att antalet underrättelser från andra myndigheter¹⁶, bland annat från Skatteverket, har ökat. Några arbetslöshetskassor nämner även ett ökat fokus på kontroller och felaktiga utbetalningar, vilket leder till att de gör fler stora återkrav och också fler polisanmälningar.

Ett par arbetslöshetskassor nämner även att de har förändrat sina rättsliga tolkningar vilket har lett till fler polisanmälningar. Förändringarna innebär att arbetslöshetskassorna inte tar hänsyn till beloppet lika mycket vid tydliga bidragsbrott. Arbetslöshetskassorna uppger också att de polisanmäler oftare vid vårdslöshet än de gjort tidigare.

Tabell 9 visar antalet polisanmälningar i förhållande till det totala antalet ersättningstagare. Andelen har legat stabilt mellan 0,5–0,6 procent under 2022–2024.

Tabell 9: Andel polisanmälda ersättningstagare.

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	0,3 %	0,4 %	0,5 %
Män	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Uppgift om kön saknas	0,3 %	0,1 %	-
Total	0,5 %	0,6 %	0,6 %

Källa: Egen beräkning utifrån fråga ställd till arbetslöshetskassorna och uppgifter från IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

¹⁶ Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet samt lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

3.4 Återbetalningar av felaktigt utbetald ersättning

Tabell 10 visar andelen som har betalats tillbaka av de upptäckta felaktiga utbetalningarna, där beslut om återbetalningsskyldighet fattats respektive år 2022–2024.

Granskningen visar att av de upptäckta felaktiga utbetalningarna hade ungefär 43 procent av den återkrävda arbetslöshetsersättningen under 2024 återbetalats. Motsvarande andel för 2023 respektive 2022 var 55 procent och 59 procent. Eftersom återkrav kan ta lång tid att betala tillbaka, är andelen återbetald ersättning 2024 lägre än för 2023 och 2022. Något mindre än hälften av den återkrävda ersättningen betalas tillbaka under samma år som återkravet har skett.

Tabell 10: Återbetalningar som andel av upptäckta felaktiga utbetalningar.

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	64,3 %	62,8 %	50,0 %
Män	55,1 %	49,9 %	37,5 %
Total	58,8 %	54,8 %	42,5 %

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

För 2024 hade 50 procent av återkraven för kvinnor betalats tillbaka och 38 procent för män. Motsvarande siffror för 2023 var 63 procent för kvinnor och 50 procent för män. Även tidigare har det funnits motsvarande skillnader mellan kvinnor och män. Återbetalningstakten avtar över tid.

Jämfört med tidigare rapporter¹⁷ ser avbetalningstakten ut att ha sjunkit, från att det tidigare i regel tagit två till tre år innan arbetslöshetskassorna har fått tillbaka ungefär 70 procent av det återkrävda beloppet. Nu tar det i stället tre till fyra år innan 70 procent har återbetalats.

Tabell 11 visar hur mycket som har betalats tillbaka till arbetslöshetskassorna per år, oavsett till vilket år återkravet hör. Hur mycket som betalas tillbaka varje år påverkas av hur mycket som återkrävts under innevarande år och året innan. Om återkraven varit stora ett år, kommer återbetalningarna i regel vara högre året efter.

Tabell 11: Återbetalningar oavsett år för beslut om återbetalningsskyldighet (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	64 169 949	60 988 992	72 118 870
Män	81 301 272	77 900 062	87 867 674
Total	145 471 221	138 889 054	159 986 544

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

¹⁷ IAF 2024:3, Upptäckta felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2021–2023.

3.5 Eftergift, avskrivning och god tro

Tabell 12 och tabell 13 visar hur mycket av återkraven som eftergetts och hur mycket av återkraven som har avskrivits. Eftergift och avskrivning sker i regel en längre tid efter att ersättning krävts tillbaka. Ibland rör det sig om återkrav som har beslutats många år tidigare. Nedanstående belopp är indelade efter det år beslutet om eftergift och avskrivning fattades.

Tabell 12: Belopp av återkrav som eftergetts enligt år för beslut (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	1 783 315	1 436 331	2 517 427
Män	4 604 729	4 307 098	3 696 173
Total	6 388 044	5 743 429	6 213 600

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

Tabell 13: Belopp av återkrav som avskrivits enligt år för beslut (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	3 529 328	2 834 784	3 094 532
Män	6 106 053	3 518 027	6 328 770
Total	9 635 381	6 352 811	9 423 302

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

Tabell 14 visar hur mycket som bedömts vara god tro under 2022–2024.

Tabell 14: Belopp som bedömts vara god tro enligt år för beslut (kronor).

Kön	2022	2023	2024
Kvinnor	4 669 068	3 970 052	5 728 080
Män	3 644 378	4 709 661	5 199 845
Total	8 313 446	8 679 713	10 927 925

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatabas.

3.6 Upptäckta felaktiga utbetalningar jämfört med kostnaden för kontrollarbetet

Vi har uppskattat arbetslöshetskassornas kostnader för kontrollarbetet genom att summera den tid som arbetslöshetskassornas handläggare lagt i ärendetypen kontrollera utbetalning. Vi har därefter gjort ett antagande om att en handläggare i genomsnitt lägger 80 procent av sin arbetstid på effektiv handläggning av ärenden samt utgått från en ungefärlig genomsnittslön för en handläggare på en arbetslöshetskassa 2024. Det här ger en tidsuppskattning motsvarande 171 helårsarbetskrafter på kontroller utanför den ordinarie handläggningen till en kostnad på ungefär 100 miljoner kronor för samtliga arbetslöshetskassor sammantaget. Den

kostnadsuppskattningen jämför vi med de återkrav som gjorts till följd av att arbetslöshetskassorna har kontrollerat en utbetalning.

Det innebär att arbetslöshetskassorna upptäcker ungefär 2,4 kronor felaktiga utbetalningar per krona som läggs på kontrollarbetet i kontrollärendena. Det här framgår av tabell 15. Motsvarande siffror för 2023 var 107 miljoner kronor i kostnad för arbetslöshetskassornas kontrollarbete, vilket innebär att det upptäcktes 2 kronor felaktiga utbetalningar per krona i kostnad för kontrollarbetet. Uppskattningen för 2023 är av metodologiska skäl däremot belagd med större osäkerhet än siffran för 2024. Eftersom metoden för uppskattningen ändrats mellan åren går det inte att dra några slutsatser om arbetslöshetskassornas kontroller blivit mer effektiva eller inte. Det saknas data för att kunna göra beräkningen enligt samma metod för 2023.

Tabell 15: Upptäckta felaktiga utbetalningar i kontrollarbetet per krona i kostnader för kontrollarbetet.

	2023	2024
Upptäckta fel per krona i kontroller	2,0	2,4

Källa: IAF:s beräkning.

4 Arbetslöshetskassornas åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024

I det här kapitlet beskriver vi vilka åtgärder arbetslöshetskassorna genomfört för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024. Arbetslöshetskassorna arbetar på flera olika sätt för att motverka felaktiga utbetalningar. Det handlar om förebyggande åtgärder och olika typer av kontroller. Under 2024 har arbetslöshetskassorna fortsatt att arbeta med kontroller mot arbetsgivardeklarationer, och några arbetslöshetskassor har utökat kontrollerna under 2024. Sveriges a-kassor och arbetslöshetskassorna har också fortsatt att utveckla automationer i handläggningssystemet under 2024.

Arbetslöshetskassorna gör kontroller mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid nästan samtliga nya ansökningar om ersättning. Flest kontroller sker mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten och i samband med ansökan om ersättning. Arbetslöshetskassorna gjorde minst en kontroll mot arbetsgivardeklarationerna i 83 procent av ansökningsärenden där de beviljat en ersättningsperiod på 300 dagar. Kontroller mot CSN och mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten gjordes i de allra flesta ansökningar, 99 procent respektive 100 procent.

Återkrav på 50 000 kronor eller mer har fördubblats sedan 2020, medan upptäckta fel på 200 000 kronor eller mer har tredubblats. De stora återkraven blir återbetalda i lägre utsträckning, än de små återkraven.

De flesta arbetslöshetskassor uppger i granskningens enkät att de inte har förändrat sitt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar under 2024. Kontroller och förebyggande åtgärder görs ungefär på samma sätt som 2023. De arbetslöshetskassor som uppger att de gjort förändringar har till exempel justerat kontrollen mot tjänstepensioner för att få den mer träffsäker och utökat kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna. Flera arbetslöshetskassor uppger också att de har utökat sin internkontroll med kontroller av handläggningen. Andra exempel är informationsinsatser och förbättrad information i brev till ersättningsökande.

Arbetslöshetskassorna arbetar både med förebyggande åtgärder och olika typer av kontroller i handläggningen samt internkontroll för att motverka felaktiga utbetalningar. Exempel på förebyggande åtgärder är information riktad till medlemmar eller kompetensutveckling för personal. Någon arbetslöshetskassa uppger att den ökade digitaliseringen har inneburit att de kan göra fler kontroller på kortare tid än tidigare. De bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen som betalades ut för 2021,

2022 och 2023 har lett till ett ökat fokus på kontrollarbetet¹⁸. Arbetslöshetskassorna upplever också att den politiska viljan är tydlig i hur de ska förhålla sig till kontrollarbete.

Den största förändringen i arbetslöshetskassornas kontrollarbete är användningen av Skatteverkets arbetsgivardeklarationer. Arbetsgivardeklarationerna började införas successivt från 2019. Från början användes de i ett begränsat antal ärenden, men över tid har användningen ökat till att omfatta fler ärenden. Arbetslöshetskassorna uppger att den typ av fel som de hittar vid sina kontroller inte förändrats mycket över tid, men däremot har omfattningen förändrats. De upplever att kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna är de kontroller där flest avvikelser upptäcks och att de hittar avvikelser tidigare i processen, vilket gör att arbetslöshetskassorna förhindrar att felaktig ersättning betalas ut.

4.1 Arbetslöshetskassornas kontroller

Arbetslöshetskassorna arbetar på flera olika sätt för att motverka felaktiga utbetalningar och med olika typer av kontroller i den ordinarie handläggningen. Det finns lagstiftning som styr vad som ska kontrolleras, och arbetslöshetskassorna gör egna bedömningar av vad som är nödvändigt att kontrollera. Arbetslöshetskassorna tar också fram egna rutiner för hur kontrollerna ska genomföras.

En översikt av arbetslöshetskassornas kontrollarbete framgår av figur 2.

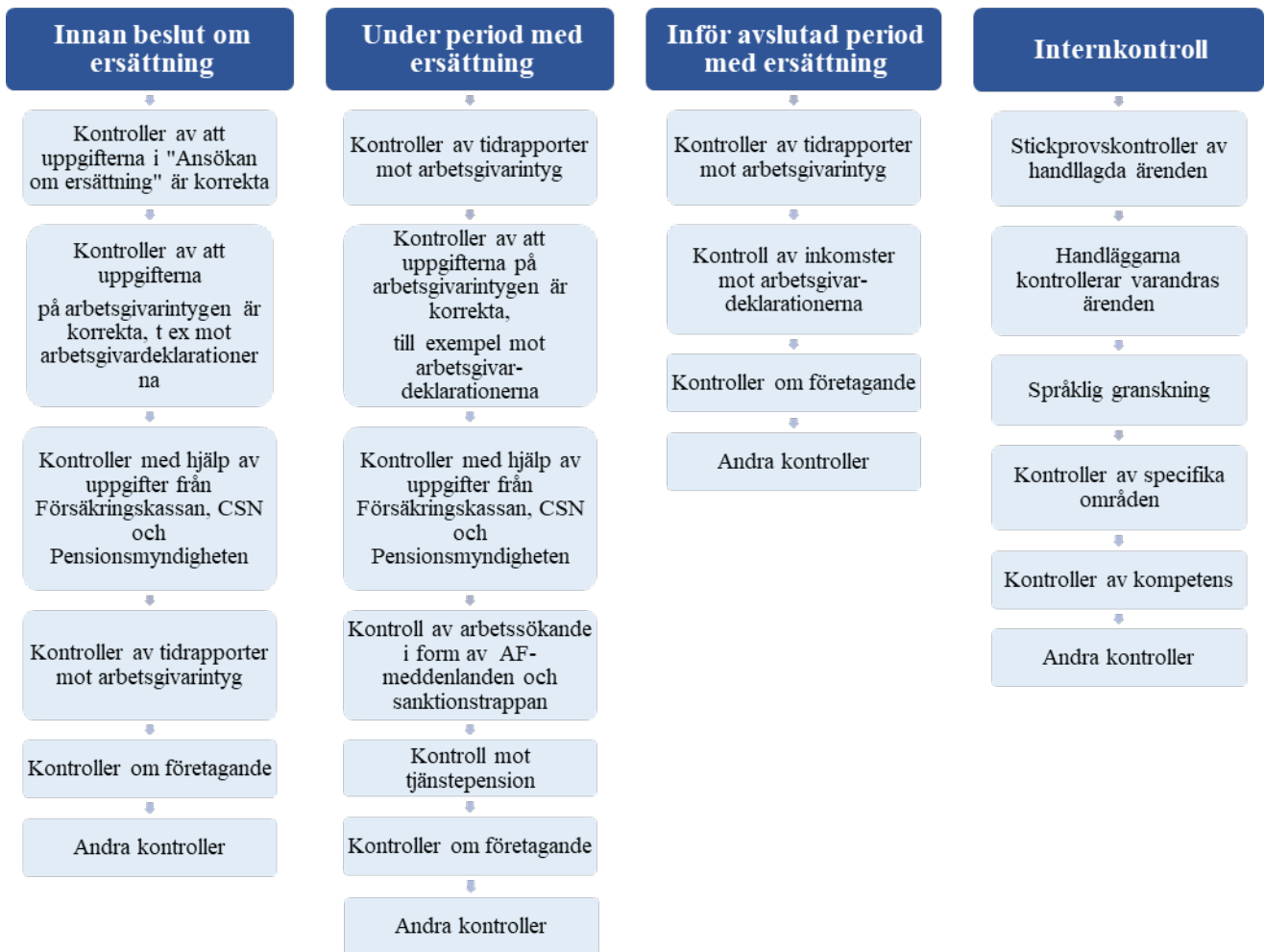
¹⁸ IAF 2021:6 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen.

IAF 2022:1 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen 2022.

IAF 2023:1 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen.

Figur 2: Kontroller innan beslut om ersättning, under tid med ersättning och efter tid med ersättning samt arbetslöshetskassornas internkontroll.

4.2 Arbetslöshetskassorna kontrollerar mot arbetsgivardeklarationer

Sveriges a-kassor har tidigare lämnat en rekommendation om i vilka situationer kontroller mot arbetsgivardeklarationer bör genomföras. Rekommendationen var att kontrollera samtliga förstagångsprövningar samt en viss andel av ärenden vid utförsäkring, kommande utförsäkring och nyprövningar. Inga nya rekommendationer har lämnats under 2024.

Flera arbetslöshetskassor uppgav i intervjuerna att de har utökat sina kontroller under 2024. Några av dem uppgav att de har utökat kontroller till den rekommenderade nivån och flera mindre arbetslöshetskassor uppgav att de kontrollerar mer än rekommendationen. I de här fallen kontrolleras alla ärenden vid utförsäkring, kommande utförsäkring och nyprövningar i stället för den rekommenderade nivån. Kontroller görs också om det finns en anledning att misstänka att felaktig ersättning

har betalats ut samt om uppgifterna från arbetsgivare och ersättningssökande är motstridiga. Arbetsgivardeklarationerna används också för kontrollen av tjänstepension. Den här kontrollen infördes 2023.

En arbetslöshetskassa beskriver att de söker mot arbetsgivardeklarationerna i flera omgångar. Först när ärendet öppnas, för att få hjälp att fastställa ett arbetsvillkor och för att veta vilka uppgifter som ska begäras in. Därefter innan beslut ska fattas eller vid registreringar av något slag, för att kontrollera om något tillkommit. På så sätt får arbetslöshetskassan uppdaterade underlag när de ska fatta beslut.

Flera av arbetslöshetskassorna ansåg att kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna ger handläggarna ett bättre beslutsunderlag. Kontrollerna har utökats allteftersom det funnits utrymme i organisationen att faktiskt utföra dem, efter att de har upptäckt hur viktiga de är. Handläggarna uppfattade att kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna underlättade kontrollarbetet.

Under 2024 har det pågått olika utvecklingsinsatser hos enskilda arbetslöshetskassor med att ta fram automatiserade funktioner i handläggningssystemet, för att kunna identifiera skillnader mellan arbetsgivardeklarationer och de tidrapporter som de ersättningssökande skickar in. Flera arbetslöshetskassor uppger att de har genomfört kompetenshöjande insatser för sina anställda för att hantera kontroller mot arbetsgivardeklarationer under 2024.

Kontrollerna mot arbetsgivardeklarationerna är också ett viktigt hjälpmedel för att kunna upptäcka felaktiga arbetsgivarintyg. Kontrollerna visar om det arbete som den ersättningssökande hänvisar till faktiskt existerar och att uppgifterna stämmer. Arbetslöshetskassorna gör en rimlighetsbedömning av inkomsterna och om de motsvarar de timmar som finns i arbetsgivarintyget. Om något avviker kontaktas arbetsgivaren för att verifiera uppgifterna. I intervjuerna har arbetslöshetskassorna uppgett att den här typen av kontroll inte kunde göras innan arbetslöshetskassorna fick tillgång till arbetsgivardeklarationerna.

Om arbetslöshetskassorna upptäcker att det saknas arbetsgivardeklarationer för de perioder som anges i ett arbetsgivarintyg gör de ingen utbetalning. Arbetslöshetskassan begär en förklaring från medlemmen och om arbetsgivaren inte skickar in arbetsgivardeklarationer till Skatteverket får den ersättningssökande själv anmäla det till Skatteverket, och styrka sina uppgifter med ett intyg från Skatteverket.

Arbetsgivarintygen kan innehålla felaktigheter även om uppgifter om lön och sociala avgifter har rapporterats och stämmer överens med uppgifter från Skatteverket. Den här typen av fel kan vara svåra för arbetslöshetskassorna att upptäcka i det löpande arbetet med ansökningar och kontroller.

4.3 Arbetslöshetskassornas kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten

Som beskrivits tidigare genomför arbetslöshetskassorna kontroller för att motverka och upptäcka felaktiga utbetalningar på många olika sätt. Vår statistik beskriver hur ofta arbetslöshetskassorna gör kontroller av inkomster mot arbetsgivardeklarationerna, mot ersättning från CSN, samt om den ersättningsökande har ersättningar från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten. Kontroller mot de två sistnämnda myndigheterna sker genom systemet Lefi-online. När en arbetslöshetskassa gör någon av dessa kontroller, antingen initierat av en handläggare eller av en helt eller delvis automatiserad händelse i systemet, registreras kontrollen i handläggningssystemet Våra Sidor. Kontrollerna sker i huvudsak inom fem ärendetyper i Våra Sidor, se avsnitt 2.6.1.

4.3.1 Flest kontroller sker mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten och i samband med ansökan om ersättning

Tabell 16 visar det totala antalet kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten som arbetslöshetskassorna gjorde i ärenden som avslutades under 2024 och som registrerades i handläggningssystemet Våra Sidor¹⁹, uppdelat på ärendetyp inom vilken kontrollen har skett.

Flest kontroller mot uppgifterna gjordes i samband med ansökan om ersättning, följt av utredningsärenden och aktivitetsstödsärenden. Det gjordes mer än dubbelt så många kontroller mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten, knappt 608 000, som mot arbetsgivardeklarationerna, drygt 289 000. Det framgår av tabell 16.

¹⁹ Vår statistik bygger på data som registrerats i Våra Sidor. Om det har skett kontroller av uppgifterna som inte har gett avtryck i Våra Sidor ingår de inte i statistiken.

Tabell 16: Antal kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten per ärendetyp i Våra Sidor.

Ärendetyp i Våra Sidor	Arbetsgivar- deklarationerna	CSN	Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten
AF-meddelande (samt AF-meddelande historik)	134	1 579	3 318
Aktivitetsstöd	16 958	34 545	41 082
Ansökan om ersättning	168 471	237 307	288 242
Kontrollera utbetalning	5 754	7 731	15 101
Utredningsärende	97 772	113 514	258 063
Övriga	191	381	1 728
Total	289 280	395 057	607 534

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Arbetslöshetskassorna gjorde totalt 100 kontroller mot arbetsgivardeklarationerna per 100 ersättningstagare. Motsvarande siffra för kontroller mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten var 136 respektive 210. Något fler kontroller av arbetsgivardeklarationerna gjordes i förhållande till antalet ersättningstagare för män än för kvinnor. Det gjordes fler kontroller mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten för kvinnor än det gjordes för män. Könsskillnaderna är däremot relativt små. Det framgår av tabell 17.

Tabell 17: Antal kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten per 100 ersättningstagare.

Kön	Arbetsgivar- deklarationerna	CSN	Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten
Kvinnor	93	142	219
Män	105	132	202
Total	100	136	210

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Antalet kontroller per 100 ersättningstagare varierade stort mellan arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetskassan med lägst antal kontroller av arbetsgivardeklarationerna gjorde 46 kontroller per 100 ersättningstagare, medan arbetslöshetskassan med flest kontroller gjorde 199 per 100 ersättningstagare. För kontroller mot CSN varierade antalet mellan 75 och 242 kontroller per 100 ersättningstagare. Antalet kontroller mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten varierade mellan 139 och 300.

4.3.2 Arbetslöshetskassorna kontrollerar mot CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid nya ansökningar

Här redovisar vi i vilken utsträckning arbetslöshetskassorna gör kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten i samband med en ansökan om ersättning. Vi har avgränsat oss till 153 343 ärenden om ansökan om ersättning som arbetslöshetskassorna avslutade i Våra Sidor under 2024, och som ledde till att den ersättnings sökande beviljades en ersättningsperiod på 300 dagar. Vi har även räknat med de kontroller som arbetslöshetskassorna gjorde under andra ärendetyper än ärendet för ansökan om ersättning, exempelvis inom ett utredningsärende, men som gjordes för samma individ och under samma tidperiod som handläggningen av ansökan om ersättning pågick.

I tabell 18 visar vi att arbetslöshetskassorna gjorde minst en kontroll mot arbetsgivardeklarationerna i 83 procent av ärenden med ansökan om ersättning, som ledde till att en ersättningsperiod på minst 300 dagar beviljades. Kontroller mot CSN och mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten gjordes i de allra flesta sådana ärenden, i 99 procent respektive 100 procent av ärendena. Det finns ingen nämnvärd könsskillnad i hur stor andel av ärendena som kontrolleras.

Tabell 18: Antal ansökningar och andel där kontroller gjorts mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Kön	Antal ansökningar	Arbetsgivardeklarationerna	CSN	Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten
Kvinnor	69 957	82 %	99 %	100 %
Män	83 386	84 %	99 %	100 %
Total	153 343	83 %	99 %	100 %

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Mellan arbetslöshetskassorna varierade andelen ärenden med ansökan om ersättning, där minst en kontroll gjorts mot arbetsgivardeklarationerna, mellan 44 procent och 97 procent. För kontroller mot CSN varierade andelen mellan 98 procent och 100 procent, och för kontroller mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten mellan 99 procent och 100 procent.

Stickprov som vi har stämt av med ett par arbetslöshetskassor, visar att arbetslöshetskassan i vissa fall valt att använda sig av resultat från kontroller som gjordes några månader innan den aktuella ansökan om ersättning. Det kan också finnas kontroller i parallella ärenden som inte blivit avslutade korrekt i handläggningssystemet. De fångas därför inte upp i vår statistik.

I vissa fall behöver arbetslöshetskassan inte göra någon kontroll mot arbetsgivardeklarationer. Ett exempel är om den ersättnings sökande är företagare. Då behöver arbetslöshetskassan i stället göra en kontroll av bolagshandlingar och

kontrolluppgifter. I andra fall kan det röra sig om att arbetsgivarintyget kommer från en större och betrodd arbetsgivare. I dessa fall kan arbetslöshetskassan bedöma om ytterligare kontroller behövs.

Utifrån våra stickprov är det tydligt att kontroller mot arbetsgivardeklarationer som borde göras i samband med ansökan om ersättning, i vissa fall inte blivit gjorda.

4.3.3 Arbetslöshetskassornas kontroller som leder till återkrav

Som beskrivits tidigare skapas ärendetypen kontrollera utbetalning i Våra sidor när arbetslöshetskassan ska utreda om den ersättningssökande ska bli återbetalningsskyldig. Det handlar om ärenden där det finns en misstanke om att den ersättningssökande har fått för mycket ersättning utbetald.

Under 2024 avslutade arbetslöshetskassorna 88 486 ärenden av typen kontrollera utbetalning, varav 40 procent ledde till ett återkrav. Andelen ärenden som ledde till ett återkrav var sex procentenheter (16 procent) högre för män än för kvinnor. Det framgår i tabell 19.

Tabell 19: Antal ärenden av typen kontrollera utbetalning avslutade under 2024 samt andel som lett till återkrav.

Kön	Antal ärenden	Andel som lett till återkrav
Kvinnor	42 724	37%
Män	45 762	43%
Total	88 486	40%

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Eftersom ärendetypen kontrollera utbetalning kan skilja sig mycket i karaktär, är det inte möjligt att slå fast om arbetslöshetskassorna gör tillräckliga kontroller mot arbetsgivardeklarationerna, CSN, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten inom de här ärendena. I många fall saknas behov av att kontrollera uppgifterna. Det kan handla om återkrav av ersättning när den enskilde har misskött sitt arbetssökande, eller om en kontroll redan har skett i närtid. Det är därför inte möjligt att dra slutsatser utifrån statistiken om arbetslöshetskassorna gör de kontroller som de bör göra eller inte inom den här typen av ärenden.

Utifrån statistiken går det däremot att se att en kontroll mot arbetsgivardeklarationerna, CSN eller Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ofta leder till att arbetslöshetskassan beslutar om återkrav. Tabell 20 visar att 77 procent av de 15 310 ärenden där arbetslöshetskassorna gjort någon av de här kontrollerna ledde till att de också beslutade om återkrav. Det kan jämföras med 40 procent som ledde till ett återkrav bland samtliga ärenden inom typen kontrollera utbetalning, vilket framgick i tabell 19.

Tabell 20: Antal ärenden av typen kontrollera utbetalning under 2024, där en kontroll har skett mot arbetsgivardeklaration, CSN, Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten, samt andel som lett till återkrav.

Kön	Antal ärenden med kontroller	Andel som lett till återkrav
Kvinnor	7 355	75 %
Män	7 955	78 %
Total	15 310	77 %

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Även det återkrävda beloppet per ärende är betydligt högre i de ärenden av typen kontrollera utbetalning, där en kontroll mot någon av uppgifterna arbetsgivardeklaration, CSN, Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten skett, än för ärenden där en sådan kontroll inte har skett. Det återkrävda beloppet per ärende är högt, särskilt för de ärenden där en kontroll skett mot arbetsgivardeklarationer. Det visar tabell 21. Det är däremot troligt att dessa ärenden även skiljer sig i karaktär från ärenden där en sådan kontroll inte görs. Skillnaden i det återkrävda beloppet per ärende kan därför inte tolkas som en effekt av kontrollerna i sig.

Tabell 21: Ärenden av typen kontrollera utbetalning, som lett till ett återkrav samt återkrävt belopp (kronor)

Kontroll har skett mot ²⁰ :	Antal ärenden	Återkrävt belopp	Återkrävt belopp per ärende
Varken arbetsgivardeklaration, CSN eller Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	23 912	103 085 993	4 311
Arbetsgivardeklaration, CSN eller Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	11 721	139 436 067	11 896
Endast arbetsgivardeklaration	1 487	38 665 744	26 003
Endast CSN	844	11 635 041	13 786
Endast Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	4 047	28 212 707	6 971
Fler än en av arbetsgivardeklaration, CSN eller Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	5 343	60 922 575	11 402
Arbetsgivardeklaration samt någon av CSN eller Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten	1 853	46 445 973	25 065
Uppgift saknas	7 917	17 408 298	2 199
Total	43 550	259 930 357	5 969

Källa: Särskild databeställning av data om arbetslöshetskassornas kontroller. Data bara tillgängliga för 2024.

Det finns vissa könsskillnader när det gäller hur stora belopp som återkrävs vid kontroller. Det återkrävda beloppet per ärende är 70 procent högre för män,

²⁰ Notera att kategorierna inte är ömsesidigt uteslutande och därmed inte summerar till totalen.

30 445 kronor, än för kvinnor, 17 909 kronor, när en kontroll gjorts mot arbetsgivardeklarationen i ärendet. Även vid kontroll mot Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten är beloppet betydligt högre för män, 42 procent. Vid en kontroll mot CSN är dock det genomsnittliga återkrävda beloppet 11 procent högre för kvinnor än för män.

4.4 Arbetslöshetskassornas arbete med stora återkrav

I både intervjuerna med handläggare och kassaföreståndare samt i den statistik IAF redovisat i den här rapporten framgår det att antalet stora återkrav har ökat med tiden. En förklaring är att ersättningsnivåerna har höjts över tid. Det framgår dock också att det skett en ökning de senaste åren som inte går att koppla till ersättningsnivåerna i försäkringen.

4.4.1 Stora återkrav har mer än fördubblats 2020–2024

Sett över en längre tidsperiod har andelen stora återkrav på 50 000 kronor eller mer ökat. Det visar tabell 22. Tabellen visar också att andelen har mer än fördubblats mellan 2020 och 2024. Särskilt stor har ökningen varit när det gäller återkrav på 100 000 kronor eller mer. Under 2024 gjorde arbetslöshetskassorna tre gånger fler återkrav på 100 000 kronor eller mer än vad de gjorde under 2020. En förklaring är de höjda ersättningsnivåer som infördes tillfälligt under 2020 och sedan dess har permanentats. Det förklarar däremot inte hela ökningen.

Tabell 22: Antal återkrav på 50 000 kronor eller mer, respektive 100 000 kronor eller mer, samt andelar perioden 2020–2024 (kronor och procent).

År	Återkrav på 50 000 kronor eller mer		Återkrav på 100 000 kronor eller mer	
	Antal återkrav	Andel av samtliga återkrav	Antal återkrav	Andel av samtliga återkrav
2020	452	1,1 %	119	0,3 %
2021	698	1,4 %	215	0,4 %
2022	796	2,6 %	290	0,9 %
2023	720	2,3 %	278	0,9 %
2024	913	2,5 %	322	0,9 %
Total	3 579	1,9 %	1 224	0,6 %

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatas.

4.4.2 Stora återkrav blir sällan återbetalda

I tabell 23 har vi kategoriserat de upptäckta felaktiga utbetalningarna efter hur mycket som hittats per återkrav under perioden 2022–2024. Tabellen visar att nästan

hälften av återkraven rör belopp upp till 25 000 kronor. Ungefär 20 procent av återkraven har varit på belopp på 100 000 kronor eller mer.

Av tabellen framgår också att små återkrav oftare återbetalas. Återkrävda belopp upp till drygt 6 000 kronor har återbetalats till ungefär 85 procent, jämfört med endast 15 procent av beloppet för återkrav på 200 000 kronor eller mer.

Tabell 23: Upptäckta felaktiga utbetalningar, återbetalningar och andelar kategoriserade enligt beloppsstorlek 2022–2024 (kronor och procent).

Upptäckt felaktig utbetalning i kronor	Summa belopp	Andel av totalt belopp	Återbetalt belopp	Andel som återbetalats
–5 999	139 443 419	20 %	118 897 292	85 %
6 000–24 999	183 652 163	27 %	127 568 695	69 %
25 000–49 999	114 209 478	17 %	54 224 457	47 %
50 000–99 999	105 920 774	16 %	32 761 278	31 %
100 000–199 999	99 215 905	15 %	18 410 740	19 %
200 000–	40 088 021	6 %	5 891 856	15 %
Total	682 529 759	100 %	357 754 317	52 %

Källa: IAF:s statistik- och tillsynsdatas.

När det gäller upptäckta felaktiga utbetalningar på 50 000 kronor eller mer under 2022–2024 har 35 procent betalats ut till kvinnor och 65 procent till män. När det gäller hur mycket av den utestående skulden som kvarstår hör 32 procent till kvinnor och resterande 68 procent till män. Det är med andra ord mer ersättning som betalas ut felaktigt till män och männen är mindre benägna att återbetala skulden.

4.4.3 Orsaker till stora återkrav

För att få mer kunskap om vad som kännetecknar stora återkrav har IAF intervjuat fem arbetslöshetskassor²¹ om totalt 30 stora återkrav som rörde 30 personer. Alla ärenden gällde återkrav på mer än 200 000 kronor (motsvarande ungefär 12 månaders felaktigt utbetald ersättning eller mer). I vissa fall kan en person ha flera stora återkrav, men vi har fokuserat på 30 unika beslut om återbetalningsskyldighet.

Ungefär en tredjedel av ärendena handlade om att ersättningstagaren haft arbetsinkomster vid sidan om ersättning och ytterligare en tredjedel handlade om att ersättningstagaren inte varit bosatt i landet under ersättningsperioden och därmed inte kunnat stå till arbetsmarknadens förfogande. Övriga fall handlade om att ersättningstagaren till exempel egentligen var företagare, fortsatt bedriva företag vid sidan om ersättning eller bedrivit studier samtidigt som ersättning betalats ut. De felaktiga utbetalningarna beror i regel på felaktigheter som är av sådan art att oaktsamhet kan uteslutas.

²¹ Hotell- och restaurangs, Handels, Transports, Unionens och Kommunals arbetslöshetskassor.

I regel har felet upptäckts efter impulser från Skatteverket eller Försäkringskassan eller genom egen kontroll av arbetsgivardeklarationer. Det har även hänt att arbetslöshetskassorna tagit emot anonyma tips, som lett till att ett ärende har kontrollerats och felaktigt utbetald ersättning har upptäckts. I några fall har den ersättningssökande själv lämnat uppgifter som lett till att arbetslöshetskassan kunnat konstatera fel.

Utsikterna att få tillbaka den felaktigt utbetalda ersättningen varierar stort mellan de olika fallen. I några fall har arbetslöshetskassorna upprättat avbetalningsplaner med den ersättningssökande. I vissa fall upprättas en avbetalningsplan, men återbetalningarna uteblir efter en tid, men i ett fall återbetalades hela skulden relativt kort efter att återkravet verkställdes.

Arbetslöshetskassorna polisanmäler alltid i den här typen av fall och bara i undantagsfall har arbetslöshetskassorna valt att efterge en del av skulden. Arbetslöshetskassorna har också möjlighet att driva in skulden med hjälp av Kronofogden.

4.5 Arbetslöshetskassorna har fortsatt utveckla automationer

Arbetslöshetskassorna har arbetat med att utveckla automatiserade funktioner i ärendehandläggningssystemet under flera års tid.²² Utvecklingsarbetet har bedrivits av Sveriges a-kassor, gruppvis med olika arbetslöshetskassor, men också separat hos enskilda arbetslöshetskassor. Införandet av Våra sidor innebar enligt arbetslöshetskassorna ökade möjligheter att ta fram automationer som kan utföra enkla och repetitiva moment i handläggningen av ärenden.²³

Både i intervjuer 2023 och 2024 beskriver arbetslöshetskassorna att de automatiserade funktionerna i systemet i första hand har syftat till att effektivisera ärendehandläggningen och fungera som ett komplement i handläggningen genom att fördela och sortera ärenden. Automationerna bidrar på så sätt till att frigöra tid till utökade manuella kontroller. Arbetslöshetskassorna bedömer att automatiseringarna kan bidra till ökad effektivitet, rättssäkerhet och träffsäkerhet i handläggningen. Flera automationer beskrivs vara inriktade mot kontroll i någon form. Det kan till exempel handla om att systemet kontrollerar om det finns brister i ansökningshandlingar och ger handläggarna bättre underlag för att kunna ställa mer träffsäkra frågor i handläggningen. På så sätt höjs kvaliteten i ärendehandläggningen och risken för felaktiga utbetalningar minskar.

²² IAF 2024:4 Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete.

²³ IAF 2024:11 Arbetslöshetskassornas syn på utvecklingen och införandet av Våra sidor.

4.5.1 Gemensamt utvecklade automationer

Sveriges a-kassor har utvecklat automationer som hämtar in uppgifter om andra ersättningar och bidrag som kan påverka rätten till ersättning, när den ersättningsökande fyller i en digital ansökan. Uppgifterna inhämtas från Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och CSN och automationen har funnits under några år.

Sedan hösten 2022 finns också en kontroll av tjänstepensioner. Om det finns ett belopp med tjänstepension som inte finns registrerat hos arbetslöshetskassorna, kommer det att skapas en åtgärd i systemet som handläggarna ska följa upp.

Under 2024 utvecklades två nya automatiska hämtningar av uppgifter från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Det handlar om att systemet hämtar uppgifter om barn när den ersättningsökande gjort ändringar på Min profil i Mina sidor. Det handlar också om att när ett utredningsärende om pension skapas i Våra sidor, hämtas uppgifter om pension med automatik.

Sveriges a-kassor planerar att införa automatisk inhämtning av arbetsgivardeklarationer i samband med införandet av den nya försäkringen. I dagsläget finns ingen automation för att hämta in uppgifter om företagande, men det ligger i Sveriges a-kassors planering att ta fram det.

4.5.2 Utveckling driven av arbetslöshetskassorna

Under 2024 uppger flera arbetslöshetskassor att de har fortsatt utveckla automatiserade funktioner för att effektivisera ärendehandläggningen vid sidan av den gemensamma utvecklingen som drivs av Sveriges a-kassor. Det är framför allt stora och mellanstora arbetslöshetskassor som har utvecklat och installerat automationer i ärendehanteringssystemet. De bedömer att de har nytta av automationerna med hänsyn till medlemssammansättning och den specifika bransch som arbetslöshetskassan tillhör. Vissa automationer fungerar bättre för vissa arbetslöshetskassor. Hälften av arbetslöshetskassorna har valt att inte satsa på automationer. Det är också stor variation mellan arbetslöshetskassorna när det gäller hur många automationer de använder. I intervjuerna med arbetslöshetskassorna framkom att de har utvecklat drygt 40 olika automationer. Men de enskilda arbetslöshetskassorna investerar bara i automationer som de kan se en direkt effekt eller nytta med.

Fem arbetslöshetskassor uppgav i granskningens enkät och intervjuer att de har utvecklat automationer som har inslag av kontroll under 2024. Ett exempel är automationen "Egen begäran". Systemet letar upp ärenden som innehåller uppgift om att den ersättningsökande sagt upp sin anställning på egen begäran och markerar dem. Ett annat exempel är en automation som söker fram ärenden där det finns ett

anställningsavtal eller att den ersättningssökande har angett arbete på sin tidsrapport. Systemet skickar automatiskt ut informationsbrev till de ersättningssökande om hur de ska fylla i sin tidsrapport vid timanställning eller om de har en fast sysselsättningsgrad registrerad.

Ett annat exempel är en automation som vid kommande utförsäkring söker efter inkomster under den aktuella ersättningsperioden. En signal skickas om det visar sig att den ersättningssökande haft inkomster från arbete som inte har redovisats i tidsrapporterna.

En arbetslöshetskassa uppgav att de utvecklat en automation som sammanställer uppgifter från Lefi-online på ett mer överskådligt sätt, så att de kan säkerställa att omräkningen av dagar med annan ersättning blir korrekt när de beräknar arbetslöshetsersättningen.

En ersättningssökande ska i sin ansökan om ersättning svara på ett antal frågor som handlar om näringsverksamhet. I intervjuerna har några arbetslöshetskassor uppgett att de byggt en automation som gör kontroller mot företagaruppgifter. Arbetslöshetskassorna tar även in uppgifter om vilka som har F-skatt och gör en kontroll.

4.6 Arbetslöshetskassornas arbete med internkontroll

När det gäller kontroller som genomförs inom ramen för internkontrollen, uppger arbetslöshetskassorna att en rad olika aktiviteter genomförts. Det kan till exempel vara ärendegranskningar eller systematiska kontroller av handläggningen för att se till att rutiner följs och att kvaliteten i handläggningen håller en hög nivå. Det kan också handla om uppföljning av kontroller där arbetslöshetskassorna följer upp att de kontroller som de sagt ska utföras, faktiskt görs. Men de genomför också riktade kontroller av en specifik del av handläggningen, som till exempel underrättelser från Arbetsförmedlingen eller beräkning av ramtid. Arbetslöshetskassorna arbetar också med att utveckla informationen till de ersättningssökande och kompetensutveckling av de egna medarbetarna. Någon arbetslöshetskassa uppger att handläggarna får genomföra tester med viss regelbundenhet för att kunna se om det finns behov av utbildning inom något område.

Några arbetslöshetskassor uppger att de arbetar med så kallade larmlistor. Ärenden som avviker från det normala hamnar på en sådan larmlista. Det kan till exempel handla om ärenden med stora utbetalningar. En larmlista skapas i systemet när en avvikelse upptäckts och den fungerar som en signal för vidare granskning. En sådan granskning genomförs av en handläggare.

Arbetslöshetskassorna uppger också att de arbetar med riskanalyser inom ramen för arbetet med intern styrning och kontroll, både när det gäller handläggningen och hur de ska skydda sina data. Någon arbetslöshetskassa uppger att de kan se resultat av sina kontroller både när det gäller ordinarie kontroller i handläggningen och kontroller som görs inom ramen för internkontrollen. Kontrollerna resulterar också i att kvaliteten på handläggningen blir bättre.

5 Hur regelförändringar bidrar till att motverka felaktiga utbetalningar

I det här kapitlet beskriver vi ett antal regeländringar som genomfördes från 1 juli 2024 och hur de kan ha påverkat arbetslöshetskassornas kontrollarbete.

Vi beskriver också iakttagelser av hur informationsutbytet mellan myndigheter och arbetslöshetskassorna fungerar och lyfter fram utvecklingsmöjligheter. Kapitlet innehåller också en redogörelse för vilka möjligheter arbetslöshetskassorna har att följa upp sina egna kontroller.

Antalet underrättelser från andra myndigheter med anledning av den nya lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet har ökat något, men framför allt har innehållet i underrättelserna förändrats sedan införandet. Arbetslöshetskassorna får mer information i de underrättelser som de tar emot.

Arbetslöshetskassorna berättade i våra intervjuer att de inte kände till den förordningsändring som innebär att arbetslöshetskassor och myndigheter kan få information från Skatteverket om att arbetsgivardeklarationer har ändrats, vid tidpunkten för intervjuerna i denna granskning.

Det finns fortfarande ett behov av att utveckla informationsflödet mellan arbetslöshetskassorna och myndigheter vars ersättningar eller andra uppgifter kan påverka rätten till arbetslöshetsersättning. De behöver bygga upp ett informationsutbyte där det saknas.

Arbetslöshetskassorna uppger att de fortsatt har begränsade möjligheter att följa upp effektiviteten i enskilda kontroller med hjälp av den statistik de har tillgång till idag.

5.1 Regelförändringar kan ha påverkat arbetslöshetskassornas kontroller

Under 2024 har flera förändringar i lag, förordning och föreskrifter genomförts som kan ha påverkat förutsättningarna för arbetslöshetskassornas kontrollarbete. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet började gälla den 1 juli 2024. Den innebär att mer information får delas mellan myndigheter och arbetslöshetskassor i samband med att underrättelser skickas.

I intervjuerna uppger arbetslöshetskassorna att antalet underrättelser som skickats från andra myndigheter enligt den här lagen är ungefär lika många som tidigare år. Några enskilda arbetslöshetskassor upplever att de har fått något fler underrättelser

under 2024. Några arbetslöshetskassor uppger också att de noterat att polisen numera skickar underrättelser.

Flera arbetslöshetskassor uppger att karaktären på underrättelserna har ändrats, vilket de kopplar till den nya lagen. Det handlar framför allt om att Skatteverket lämnar mer information i de underrättelser som de skickar. Tidigare fick arbetslöshetskassorna till exempel inte ta del av vissa uppgifter på grund av sekretess.

Skatteverket skickar numera även underrättelser om att personer inte längre befinner sig i Sverige. Tidigare handlade oftast Skatteverkets underrättelser om att de vid deklarationsgranskningen hade upptäckt att det fanns företagarinkomster och arbetslöshetsersättning samtidigt.

Reglerna i den nya lagen har dock inte påverkat de underrättelser som arbetslöshetskassorna skickar till andra myndigheter. Arbetslöshetskassorna bedömer att det funnits sekretessbrytande regler sedan länge, vilket gjort det möjligt att skicka den information de bedömt varit nödvändig redan tidigare.

Från och med 1 juli 2024 kan myndigheter och arbetslöshetskassor också få information om att arbetsgivardeklarationer har ändrats av arbetsgivaren. Skatteverket ska lämna ut uppgift om tidpunkten för ändringen eller tillägget och uppgiftens tidigare innehåll. Om det dessutom finns en särskild anteckning för en uppgift, ska Skatteverket också lämna ut den till den mottagande myndigheten eller arbetslöshetskassan. Regeländringen framgår av 8 n § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.²⁴

Vid tidpunkten för intervjuerna framkom att arbetslöshetskassorna inte visste att de kunde få den här typen av information. De visste inte heller hur de skulle kunna ta del av ändringarna.

Enligt Skatteverket väljer myndigheterna eller arbetslöshetskassorna själva vilka uppgifter de vill få när de gör kontroller mot arbetsgivardeklarationerna. De kan välja att få antingen den senaste uppgiften eller hela historiken på den sökta arbetsgivardeklarationen. När Skatteverket har fattat ett eget beslut att inte beskatta en person för den redovisade inkomsten, till exempel om Skatteverket funnit att det

²⁴ 8 n § förordning (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. När Skatteverket enligt bestämmelser i den här förordningen lämnar ut uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) gäller följande.

Om en uppgift har ändrats eller lagts till enligt 26 kap. 40 § skatteförfarandelagen, ska Skatteverket till den mottagande myndigheten eller arbetslöshetskassan också lämna ut uppgift om tidpunkten för ändringen eller tillägget samt uppgiftens tidigare innehåll.

Om det finns en särskild anteckning för en uppgift enligt 17 kap. 10 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) ska Skatteverket till den mottagande myndigheten eller arbetslöshetskassan också lämna ut anteckningen. Förordning (2024:409).

inte har utförts något arbete alls, skriver de en särskild anteckning om detta. Även denna uppgift har arbetslöshetskassorna möjlighet att ta del av, men det kräver utveckling av en annan teknisk lösning.

Även de nya föreskrifterna, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter och allmänna råd IAFFS 2024:1 om lämpligt arbete, kan ha påverkat mängden underrättelser som skickats från Arbetsförmedlingen när den ersättningssökande misskött sitt arbetssökande. Enligt intervjuerna hade föreskrifterna inte fått någon större påverkan på den här typen av underrättelser från Arbetsförmedlingen.

5.2 Kanaler för informationsutbyte med andra aktörer

Redan idag finns ett informationsutbyte mellan utbetalande myndigheter, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Skatteverket och arbetslöshetskassorna. Det sker både löpande i handläggningssystemet och via särskilda underrättelser. Intervjuerna visar att det finns ett behov av att utveckla informationsflödet mellan arbetslöshetskassorna och de myndigheter vars ersättningar eller andra uppgifter kan påverka rätten till arbetslöshetsersättning. Det behöver byggas upp ett informationsutbyte där det saknas. Arbetslöshetskassorna efterfrågar automatiska signaler om förändringar, där det saknas. Det skulle innebära att de i ett tidigare skede kan fånga upp omständigheter som kan påverka rätten till arbetslöshetsersättning.

Det finns risk för felaktiga utbetalningar på grund av att arbetslöshetskassorna inte har tillgång till Migrationsverkets uppgifter om när uppehållstillstånd eller arbetstillstånd upphör. Arbetslöshetskassorna efterfrågar dessutom ett ökat informationsutbyte i samband med att Skatteverket skickar underrättelser om att personer inte längre befinner sig i landet. Det behöver också finnas ett bra informationsflöde mellan Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna i de rutiner där arbetsuppgifterna är beroende av varandra och även en bra informationsinsats mot de ersättningssökande. Arbetslöshetskassorna uppgav vid intervjuerna att Arbetsförmedlingen ansvarar för att kontrollera att en ersättningssökande har ett giltigt arbetstillstånd i Sverige och ska informera arbetslöshetskassorna när det inte längre är giltigt.

Flera arbetslöshetskassor uttrycker vid intervjuerna att det vore bra om Arbetsförmedlingen oftare kan kalla in ersättningssökande till personliga möten. Den möjligheten har inte arbetslöshetskassorna själva i dag.

5.3 Arbetslöshetskassorna har små möjligheter att följa upp kontroller

Arbetslöshetskassorna uppger att de har begränsade möjligheter att följa upp vilka kontroller som är effektiva med hjälp av den statistik de har tillgång till i dag. De flesta arbetslöshetskassor arbetar i stort sett som året innan med att följa upp resultatet av kontroller. I granskningens enkät tillfrågades arbetslöshetskassorna om de har kunnat mäta resultatet av de åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar som de genomförde under 2024. I enkäten uppgav 16 av 24 arbetslöshetskassor uppgav att de inte har kunnat mäta resultaten. De arbetslöshetskassor som svarade att de har kunnat mäta resultatet uppgav att de följer upp antal återkrav, fränkännanden och polisanmälningar. Ett par arbetslöshetskassor följer upp hur många kontroller mot arbetsgivardeklarationer som genomförs. En arbetslöshetskassa har tagit fram en plan för utökade kontroller under 2024 och följer upp effekterna av dem mer systematiskt. Några arbetslöshetskassor uppger att de har utökat sin internkontroll när det gäller uppföljning av kontroller i handläggningen.

Under 2023 skedde en viss utveckling av den återkravsstatistik som arbetslöshetskassorna kan ta fram när fler registreringsgrunder infördes. I intervjuerna 2024 uppger arbetslöshetskassorna att de inte har kunnat sortera återkraven på ärendetyp, vilket har försvårat uppföljningen av kontroller av felaktiga utbetalningar.

En annan synpunkt som framgår av intervjuerna är att det är svårt att mäta effekten av kontroller. Det statistikverktyg som arbetslöshetskassorna har idag behöver fortfarande utvecklas och anpassas till det nya handläggningssystemet. Ett antal arbetslöshetskassor har utvecklat ett nytt uppföljningsverktyg under 2024.

Det är också svårt att dra slutsatser av olika resultat. Några arbetslöshetskassor upplever att återkraven ökar, medan andra tycker att de minskar. Det kan vara svårt att avgöra vad som ligger bakom en ökning eller minskning av felaktiga utbetalningar på grund av ett ökat medlemsantal och fler ersättningsökande medlemmar. De vanligaste orsakerna till återkrav och sanktioner är enligt arbetslöshetskassorna att arbetslöshetsersättning betalas ut i kombination med vård av barn, ersättning i kombination med arbete och ersättning i kombination med studier.

Källor

Författningar

Bidragsbrottslag (2007:612)

Förordning (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet
IAFFS 2024:1 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter och allmänna råd om lämpligt arbete

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor

Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Lag (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

SFS (2024:409), förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Skatteförfarandeförordning (2011:1261)

Skatteförfarandelag (2011:1244)

Andra publikationer

IAF 2020:2, Arbetslöshetskassornas avskrivning av återkrav

IAF 2021:6, Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen.

IAF 2022:1, Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen 2022.

IAF 2022:12, Återkrav från arbetslöshetskassorna.

IAF 2022:13, Felaktiga utbetalningar i arbetslöshetsförsäkringen 2021.

IAF 2023:1, Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen.

IAF 2024:3, Upptäckta felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2021–2023.

IAF 2024:4, Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete.

IAF 2024:11, Arbetslöshetskassornas syn på utvecklingen och införandet av Våra sidor.

IAF 2025:3, Gömda fel.

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
Fax: 0150 - 48 70 02
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

